

ННІ/факультет	<i>інститут економіки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>фінансів і бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</i>
Форма навчання	<i>денна</i>

Біленко Захар Вікторович
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

на тему Аналіз активів та пасивів підприємства

за матеріалами ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»
(повна назва теми)

(повна назва бази дослідження)

науковий керівник к.е.н. О.В. Смирна
(наук. ступінь, вчене звання) (підпис) (прізвище, ініціали)

Протокол засідання кафедри
від 18 червня 2026р. № 13
Завідувач кафедри

Кривий Ріг – 2026

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ННІ/факультет	<i>інститут економіки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>фінансів і бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</i>
Форма навчання	<i>денна</i>

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри _____ *О.В.Неізнєстна*
(підпис) (Прізвище, ініціали)
« 06 » квітня 2026 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ**

1. Тема роботи *Аналіз активів та пасивів підприємства*

Керівник роботи *к.е.н., доц. О.В. Смирна*
затверджені наказом закладу вищої освіти від « 06 » квітня 2026 р. № 223-ст

2. Строк подання здобувачем роботи до «05» червня 2026 р.

3. Зміст кваліфікаційної роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:

Розділ 1. Теоретико-методичні засади дослідження активів та пасивів підприємства

- дослідити сутність та значення активів в діяльності підприємства;
- дослідити економічний зміст джерел фінансування діяльності підприємства;
- навести методикy аналізу активів і пасивів підприємства.

Розділ 2. Аналіз активів та пасивів підприємства

- надати характеристику ПАТ «АМКР» та основних фінансово-економічних показників його діяльності;
- здійснити аналіз активів та пасивів ПАТ «АМКР»

Розділ 3. Напрями і методи оптимізації обсягів активів та пасивів підприємства

- надати рекомендації з оптимізації обсягів активів та джерел фінансування ПАТ «АМКР»;
- здійснити оцінку впливу пропонованих заходів на фінансові показники ПАТ «АМКР».

Об'єкт дослідження:

фінансова діяльність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Предмет дослідження:

активи та пасиви підприємства.

Мета кваліфікаційної роботи:

надати рекомендацій щодо оптимізації обсягів активів та джерел фінансування підприємства та оцінити їх вплив на фінансові показники діяльності підприємств.

5. Дата видачі завдання « 06 » квітня 2026р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів МДР	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Затвердження плану КБР	до 25.03.2026	виконано
2	Підготовка розділу 1	до 15.04.2026	виконано
3.	Підготовка розділу 2	до 06.05.2026	виконано
4	Підготовка розділу 3	до 27.05.2026	виконано
5	Написання вступу та висновків до КБР, оформлення супровідних документів	до 01.05.2026	виконано
6	Подання електронного варіанту КБР керівнику для перевірки дотримання академічної доброчесності	до 05.06.2026	виконано
7	Перевірка тексту КБР на дотримання академічної доброчесності	08.06-16.06.2026	виконано
8	Отримання відгуку від наукового керівника	до 10.06.2026	виконано
9	Отримання рецензії	до 12.06.2026	виконано
10	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 15.06.2026	виконано
11	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	до 17.06.2026	Реєстраційний № « 17 » червня 2026 р.
12	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 18.06.2026	виконано
13	Підготовка до захисту в ЕК	до 19.06.2026	виконано

Завдання підготував науковий керівник

(підпис) О.В. Смирна
(прізвище та ініціали)

Завдання одержав

(підпис) З.В. Біленко
(прізвище та ініціали)

Декларація
про дотримання академічної доброчесності під час написання
кваліфікаційної бакалаврської роботи
здобувачем вищої освіти
Державного університету економіки і технологій

Я, Біленко Захар Вікторович, студент 4 курсу, групи ФБС-22 Державного університету економіки і технологій розумію і підтримую політику закладу із академічної доброчесності. Я не надавав(ла) і не одержував(ла) заборонену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

(підпис)

Захар Біленко
(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

09.06.2026

(дата)

ЗГОДА
на використання кваліфікаційної бакалаврської роботи

Я, Біленко Захар Вікторович, даю згоду на використання наданих матеріалів, а саме: внесення кваліфікаційної бакалаврської роботи у базу даних репозитарію Державного університету економіки і технологій; відтворення роботи чи її частини в електронній формі, не змінюючи її змісту; виготовлення електронних копій для постійного архівного зберігання; надання електронних копій роботи для відкритого доступу в мережі Internet.

Підтверджую, що розміщуючи роботу в репозитарії ДУЕТ, я не порушую прав третіх осіб.

(підпис)

09.06.2026

(дата)

Захар Біленко

(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

АНОТАЦІЯ

Біленко З.В. Аналіз активів та пасивів підприємства (за матеріалами ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»). – Рукопис.

Кваліфікаційна бакалаврська робота за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Державний університет економіки і технологій. Кривий Ріг, 2026.

Кваліфікаційна робота присвячена розгляду теоретичних та практичних питань аналізу активів та пасивів підприємства. Розглянуто сутність та значення активів та пасивів в діяльності підприємства, наведено методику їх аналізу.

В другому розділі надано характеристику особливостей діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» та проведено аналіз його основних фінансово-економічних показників; здійснено аналіз активів і пасивів підприємства за 2022-2025 роки та визначено основні проблеми у його діяльності.

За результатами аналізу досліджуваному підприємству запропоновані рекомендації щодо оптимізації обсягів активів та джерел фінансування, зроблено обрахунок прогнозів та аналіз сценаріїв, визначено вплив від реалізації цих заходів та показники фінансового стану та ефективності використання активів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Ключові слова: активи, оборотні активи, капітал, джерела фінансування, фінансовий стан, оптимізація, сценарійний аналіз

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	5
Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ АКТИВАМІВ ТА ПАСИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Сутність та значення активів в діяльності підприємства	7
1.2. Економічний зміст джерел фінансування діяльності підприємства	18
1.3. Методика аналізу активів і пасивів підприємства	25
Висновки до розділу 1	32
Розділ 2. АНАЛІЗ АКТИВІВ ТА ПАСИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	34
2.1. Характеристика ПАТ «АМКР» та основних фінансово-економічних показників його діяльності	34
2.2. Аналіз активів та пасивів ПАТ «АМКР»	46
Висновки до розділу 2	67
Розділ 3. НАПРЯМИ І МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ ОБСЯГІВ АКТИВІВ ТА ПАСИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	70
3.1. Рекомендації з оптимізації обсягів активів та джерел фінансування ПАТ «АМКР»	70
3.2. Оцінка впливу пропонованих заходів на фінансові показники ПАТ «АМКР»	79
Висновки до розділу 3	86
ВИСНОВКИ	89
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	96
ДОДАТКИ	

ВСТУП

В умовах ринкової економіки фінансова стійкість та життєздатність будь-якого суб'єкта господарювання залежать від ефективності управління його активами та пасивами. Комплексний підхід до управління активами та пасивами підприємства передбачає координацію рішень щодо залучення капіталу (пасивів) та його подальшого інвестування (активів) з метою максимізації вартості підприємства за допустимого рівня ризику. В умовах повномасштабної війни в Україні традиційні фінансові стратегії зазнають руйнації, що трансформує фінансовий менеджмент із класичного інструменту оптимізації прибутку на фундаментальний механізм виживання та адаптації бізнесу.

На теоретичному рівні активи та пасиви є двома сторонами одного балансу, які перебувають у безперервному діалектичному зв'язку. Управління пасивами визначає вартість залучених ресурсів та структуру капіталу (співвідношення власного та позикового капіталу), тоді як управління активами спрямоване на оптимізацію їхньої ліквідності та рентабельності.

В умовах війни актуальність дослідження цієї проблематики досягає свого апогею, оскільки ціна управлінської помилки зростає від фінансових збитків до повної ліквідації підприємства. Модернізація підходів до управління активами та пасивами підприємства із урахуванням воєнних ризиків та інтеграцією до ЄС є передумовою не лише виживання українського бізнесу сьогодні, а й його стрімкого відновлення у майбутньому.

Проблема управління активами та джерелами їх фінансування на підприємствах вивчалася багатьма українськими науковцями, такими як Бланк І.О., Камінська І. М., Дорош В. Ю., Ковальчук А. Ю., Брагіна О. С., Романовський В. О., Жук О. С., Чобіток В., Марцишин М. та іншими українськими науковцями. Однак існує академічний вакуум щодо функціонування фінансового менеджменту в умовах повномасштабного

воєнного конфлікту високої інтенсивності. Більшість класичних моделей розроблені для стабільних або циклічних економік і не враховують фактори ракетних обстрілів, блекаутів та масової міграції робочої сили. Дослідження цієї теми дозволяє сформувати новий емпіричний базис аналізу, що і обумовлює актуальність дослідження та визначає мету.

Предметом дослідження у кваліфікаційній роботі є активи та пасиви підприємства. Об'єктом дослідження є фінансова діяльність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Мета кваліфікаційної роботи - надати рекомендацій щодо оптимізації обсягів активів та джерел фінансування підприємства та оцінити їх вплив на фінансові показники діяльності підприємств. Для досягнення мети передбачається вирішити наступні задачі:

- дослідити сутність та значення активів в діяльності підприємства;
- дослідити економічний зміст джерел фінансування діяльності підприємства;
- навести методику аналізу активів і пасивів підприємства;
- надати характеристику ПАТ «АМКР» та основних фінансово-економічних показників його діяльності;
- здійснити аналіз активів та пасивів ПАТ «АМКР»;
- надати рекомендації з оптимізації обсягів активів та джерел фінансування ПАТ «АМКР»;
- здійснити оцінку впливу пропонованих заходів на фінансові показники ПАТ «АМКР».

Інформаційною основою для проведення дослідження була фінансова звітність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2025 роки, позаоблікові дані, матеріали з офіційного сайту підприємства.

Методами дослідження у кваліфікаційній роботі являються загальнонаукові методи – аналіз, синтез, групування; методи економічного аналізу – факторний аналіз, спеціальні методи і прийоми фінансового аналізу - горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, аналіз фінансових коефіцієнтів; методи графічного аналізу.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ АКТИВІВ ТА ПАСИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та значення активів в діяльності підприємства

У сучасній ринковій економіці спроможність суб'єкта господарювання до виживання, розвитку та конкурентної боротьби визначається якістю та структурою його ресурсного потенціалу. Центральне місце у цій системі належить активам підприємства - фундаментальній категорії фінансового менеджменту, бухгалтерського обліку та економічної теорії. Активи є не просто матеріально-технічною базою підприємства, а динамічним інструментом генерування вартості, капіталізації та забезпечення стратегічної стійкості. Саме наявність активів уможливорює функціонування підприємства, забезпечує безперервність виробничо-господарських процесів та визначає рівень його конкурентоспроможності. Проте, незважаючи на фундаментальність цього поняття, у науковому середовищі триває полеміка щодо його сутнісного наповнення, що зумовлює необхідність ґрунтовного академічного аналізу.

Економічний зміст поняття «активи» вчені трактують з різних методологічних позицій. Найбільш поширеним є нормативний підхід, зафіксований у П(С)БО, згідно з яким активи - це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому [28]. Разом з тим, наукова дискусія виокремлює декілька альтернативних поглядів.

У сучасній економічній науці категорія «активи» є об'єктом фундаментальних досліджень, оскільки вона визначає матеріально-технічну та фінансову спроможність підприємства до здійснення господарської діяльності. Незважаючи на широке використання цього терміну, серед

науковців немає єдиної точки зору щодо його сутнісного наповнення. Аналіз джерел свідчить про наявність значної полеміки, зумовленої відмінностями у методологічних підходах (бухгалтерському, фінансовому, управлінському та правовому).

Досліджуючи наукові погляди, можна стверджувати, що підходи до розуміння активів суттєво різняться за акцентами: від суто технічного відображення у звітності до стратегічного бачення як ресурсу розвитку. Виходячи з аналізу публікацій, існуючі підходи можна згрупувати за наступними основними напрямками:

1. Нормативно-обліковий (ресурсний) підхід. Даний напрям базується на положеннях П(С)БО та МСФЗ. Згідно з ним, активи розглядаються як ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких призведе до отримання економічних вигод у майбутньому. Представники цього напрямку (О. С. Жук, С. О. Каціман) акцентують увагу на трьох обов'язкових умовах: контролі, походженні з минулих операцій та потенційній прибутковості [12, 15]. Так, науковці С. О. Каціман, О. І. Шаманська розглядають активи так само, як і в П(С)БО як ресурси, контрольовані підприємством, використання яких призведе до отримання економічних вигод у майбутньому [15]. Щодо оборотних активів вони зазначають, що ці активи повністю споживаються за один виробничий цикл. О. С. Жук також трактує їх як контрольовані ресурси і зосереджується на оцінці стану та структури активів [12].

2. Майново-правовий підхід. Тут активи трактуються як сукупність майна (матеріальних і нематеріальних цінностей) та прав власності, що перебувають у розпорядженні суб'єкта. Р. А. Чемчикаленко, О. Є. Майборода, А. В. Люткіна визначають активи як майно, придбане за рахунок власних або залучених ресурсів для фінансово-господарської діяльності [40]. Прихильники цього підходу (О. С. Брагіна, В. О. Романовський, І. М. Камінська, В. Ю. Дорош, А. Ю. Ковальчук) ототожнюють активи з власністю власника [7, 14].

3. *Фінансово-інвестиційний підхід.* Прихильники цього напрямку розглядають активи через призму інвестованого капіталу. І. О. Бланк [4, 5] та М. В. Лотюк [18] визначають активи як контрольовані економічні ресурси, сформовані за рахунок інвестованого в них капіталу, що характеризуються продуктивністю та постійним оборотом. У цьому контексті активи є формою матеріалізації фінансових ресурсів. До цього ж напрямку можна віднести погляди Є. В. Мниха, який бачить в активах засоби, необхідні для функціонування з метою одержання прибутку [23].

4. *Функціонально-управлінський підхід.* У межах цього напрямку активи розглядаються як об'єкт управління або обліку, для утримання якого необхідно витрачати ресурси. В. А. Янковська, А. О. Семенець, С. О. Кузнецова трактують активи як об'єкти обліку, що вимагають витрат на забезпечення їхньої життєдіяльності [44]. І. М. Рєпіна додає стратегічний вимір, визначаючи активи як варіативну частину ресурсів, що обирається для конкретної бізнес-моделі з урахуванням факторів ризику та часу [30].

Відмінності у підходах проявляються у наступному:

- За об'єктом фокусування - одні вчені ставлять на перше місце юридичне право власності, інші - фактичний економічний контроль.
- За характером наповнення - існує дискусія, чи можна вважати активами витрати (наприклад, гудвіл або витрати майбутніх періодів), чи лише реальне майно.
- За метою використання - активи можуть описуватися або як статична «ліва частина балансу», або як динамічний чинник виробництва та отримання доходу.

Узагальнюючи, можна погодитися з висновками І. М. Камінської, яка пропонує комплексне бачення: активи - це сукупність матеріальних і нематеріальних цінностей у вартісному виразі, що формуються з власних і позичкових джерел, систематично поновлюються і забезпечують безперервність виробничого процесу для досягнення вигод [14].

Отже, наукова полеміка навколо змісту активів демонструє еволюцію від простого опису майна до складних фінансових конструкцій. Систематизація підходів за чотирма напрямками дозволяє глибше зрозуміти природу активів не лише як бухгалтерської категорії, а й як динамічного інструменту стратегічного управління підприємством.

Таким чином, еволюція уявлень про активи дозволила виділити три ключові ознаки, за наявності яких ресурс може ідентифікуватися як актив:

1. Контроль з боку підприємства - суб'єкт господарювання має виключне право на використання ресурсу та обмеження доступу третіх осіб до нього (право власності не є обов'язковим, юридичний контроль може забезпечуватися договорами оренди, лізингу тощо).

2. Походження від минулих подій - ресурс є результатом уже завершених господарських операцій або угод (наприклад, купівлі, виготовлення, отримання як дарунка), а не майбутніх намірів.

3. Генерування майбутніх економічних вигод - здатність ресурсу прямо чи опосередковано сприяти припливу грошових коштів або їх еквівалентів (через реалізацію готової продукції, зниження витрат, погашення зобов'язань).

В економічному сенсі *активи підприємства* - це сукупність майна, майнових прав та нематеріальних цінностей, які перебувають у володінні, користуванні чи розпорядженні суб'єкта господарювання внаслідок минулих подій, і використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому.

Слід розмежовувати поняття «активи» та «майно» підприємства, які часто використовуються як синоніми у повсякденному вжитку, проте в економічній теорії, фінансовому менеджменті та бухгалтерському обліку між ними є суттєва різниця.

Головна відмінність полягає в юридичному та економічному підходах: «майно» - це категорія переважно правова (статична), тоді як «активи» - це категорія суто економічна (динамічна).

Майно - це сукупність речей, матеріальних і нематеріальних цінностей, які належать підприємству. Це статичний перелік того, чим володіє компанія (земля, будівлі, верстати, канцелярія тощо). Для майна головне - факт його наявності та приналежності підприємству. Майно жорстко прив'язане до права власності (або права господарського відання / оперативного управління). Те, що не належить підприємству юридично, не є його майном.

Активи - це ресурси, які не просто існують, а здатні приносити економічну вигоду в майбутньому. Активи визначаються критерієм контролю. Підприємство може не бути власником ресурсу, але якщо воно повністю контролює отримання вигоди від нього, цей ресурс офіційно визнається активом підприємства і відображається в його балансі (згідно з П(С)БО та МСФЗ) [21, 28].

Порівняння відмінностей між активами та майном наведені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Порівняння понять «майно» та «активи» підприємства

Ознака порівняння	Майно підприємства	Активи підприємства
<i>Головна сутність</i>	Юридична (правова) - сукупність речей та прав.	Економічна (фінансова) - ресурс для отримання доходу.
<i>Головний критерій</i>	Юридичне право власності.	Економічний контроль та майбутня вигода.
<i>Характер категорії</i>	Статичний (наявність цінностей «тут і зараз»).	Динамічний (здатність ресурсу перебувати в обороті та генерувати гроші).

Джерело: узагальнено автором

Отже, узагальнюючи можна визначити, що будь-який актив є майном (або майновим правом), але не будь-яке майно здатне бути активом. Майно перетворюється на актив лише тоді, коли воно починає «працювати» на бізнес і створювати додану вартість чи грошові потоки.

На мезо- та макроекономічному рівнях трактування активів уніфікується через стандарти фінансової звітності. У вітчизняному та

міжнародному правовому полі існує чітка ієрархія нормативного регулювання:

- Міжнародний рівень (МСФЗ/IFRS). Концептуальна основа фінансової звітності визначає актив як «теперішній економічний ресурс, який контролюється суб'єктом господарювання внаслідок минулих подій». При цьому економічний ресурс - це право, яке має потенціал генерувати економічні вигоди [21].

- Національний рівень (НП(С)БО). Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», активи визначаються як ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому [28].

Це визначення повністю гармонізовано з європейським законодавством.

Для ефективного управління активами підприємства його класифікують за певними ознаками (табл.1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація активів підприємства

Ознака класифікації	Види активів	Короткий зміст (сутність)
1. Характер функціонування та швидкість обороту	• Необоротні (довгострокові) • Оборотні (поточні)	• Функціонують понад 1 рік, переносять вартість частинами (амортизація). • Споживаються протягом 1 операційного циклу (до 1 року), повністю змінюють форму.
2. Матеріально-речова форма	• Матеріальні • Нематеріальні • Фінансові	• Мають фізичну форму (будівлі, запаси, обладнання). • Не мають фізичної форми, але мають вартість (патенти, ліцензії, гудвіл). • Грошові кошти, дебіторська заборгованість, інвестиції в цінні папери.
3. Ступінь ліквідності (швидкість перетворення на гроші)	• Абсолютно ліквідні • Швидколіквідні • Повільноліквідні • Важколіквідні	• Гроші в касі та на рахунках, валюта. • Короткострокова дебіторська заборгованість, легкі для продажу товари. • Виробничі запаси, незавершене виробництво. • Будівлі, споруди, специфічне обладнання, незавершені капітальні інвестиції.
4. Джерела	• Власні (чисті)	• Сформовані за рахунок власного

<i>формування (фінансування)</i>	• Залучені (валова сукупність)	капіталу підприємства (прибуток, статутний капітал). • Сформовані за рахунок кредитів, позик та кредиторської заборгованості.
<i>5. Характер володіння та юридичний статус</i>	• Власні • Орендовані (взяті у лізинг)	• Належать підприємству на правах повної власності, відображаються на балансі. • Перебувають у тимчасовому користуванні згідно з договорами (на балансі або позабалансовому обліку).
<i>6. Характер використання у сферах діяльності</i>	• Операційні • Інвестиційні • Невиробничі (соціальні)	• Безпосередньо задіяні у виробництві продукції, торгівлі чи наданні послуг. • Об'єкти довгострокових фінансових вкладень або капітального будівництва. • Об'єкти соціально-побутової сфери на балансі (санаторії, їдальні, дитячі табори).

Джерело: узагальнено автором

Ця класифікація допомагає фінансовим менеджерам оптимізувати структуру балансу, забезпечуючи оптимальне співвідношення між прибутковістю (яку часто дають важколіквідні необоротні активи) та ліквідністю (яку підтримують оборотні кошти).

За критерієм швидкості обороту (ліквідності) та характером функціонування активи підприємства традиційно поділяються на дві макрогрупи, які відображають ліву сторону бухгалтерського балансу [4, 5]:

1. *Необоротні (внутрішні, довгострокові) активи.* Ресурси, які обслуговують господарську діяльність підприємства протягом тривалого часу (більше одного року або одного операційного циклу) і переносять свою вартість на готовий продукт частинами (через амортизацію). Сюди відносять: *Основні засоби* (будівлі, споруди, машини, обладнання, транспорт).

Нематеріальні активи (програмне забезпечення, патенти, ліцензії, авторські права, гудвіл).

Довгострокові фінансові інвестиції (акції, облігації інших підприємств, утримувані понад рік).

2. *Оборотні (поточні, короткострокові) активи.* Грошові кошти та їх еквіваленти, а також інші активи, призначені для реалізації або споживання протягом одного операційного циклу чи дванадцяти місяців. Вони мають високу швидкість обороту та постійно змінюють свою матеріальну форму.

Сюди відносять:

Запаси (сировина, матеріали, незавершене виробництво, готова продукція).

Дебіторська заборгованість (вимоги підприємства до клієнтів чи контрагентів за відвантажені товари чи надані послуги).

Поточні фінансові інвестиції (короткострокові цінні папери).

Грошові кошти та їх еквіваленти (готівка в касі, кошти на рахунках у банках).

У системі фінансово-господарської діяльності підприємства оборотні активи виступають найбільш динамічною та функціонально гнучкою частиною його майнового потенціалу. Якщо необоротні активи формують статичний технологічний базис («скелет» бізнесу) [35], то оборотні активи (або поточні активи, короткостроковий капітал) забезпечують його безперервну життєдіяльність, виконуючи роль кровоносної системи. Здатність підприємства генерувати прибуток, підтримувати ліквідність та вчасно реагувати на ринкові трансформації безпосередньо залежить від внутрішньої структури поточних активів та ефективності їхнього кругообороту [9, 11, 16, 26].

Відповідно до методології нормативних стандартів (зокрема МСФЗ та НП(С)БО 1), оборотні активи - це грошові кошти та їхні еквіваленти, а також інші ресурси, призначені для реалізації або споживання протягом одного операційного циклу (або дванадцяти місяців з дати балансу, якщо операційний цикл є коротшим за рік) [28]. Це найбільш мобільна та ліквідна частина майна підприємства (грошові кошти, запаси, дебіторська заборгованість), яка призначена для реалізації або повного споживання протягом одного операційного циклу чи дванадцяти місяців з дати балансу, повністю переносить свою вартість на створюваний продукт за один цикл і виступає головним інструментом забезпечення поточної платоспроможності та фінансової стійкості [12, 26].

Головна економічна особливість цих ефектів полягає в характері їхнього кругообороту: вони повністю споживаються в одному виробничому

циклі, цілком переносять свою вартість на створений продукт і послідовно змінюють свою функціональну форму (грошова - матеріальна - виробнича - товарна - розрахункова - грошова) [4-6].

Ці визначення поєднують обліковий підхід (фокус на звітності та контролі), фінансовий підхід (фокус на капіталі та ліквідності) та управлінський підхід (фокус на ефективності та результаті діяльності). Науковці [9, 11, 16, 43] також трактують поняття «оборотні активи» з різних точок зору. Так, Н. А. Дехтяр та ін. характеризують оборотні активи як найбільш мобільну складову майна, яка забезпечує ліквідність та платоспроможність, і аналізують ефективність управління ними на прикладі машинобудування [9].

Отже, оборотні активи підприємства являють собою багатокомпонентну, гнучку структуру, де кожен елемент виконує свою сувору функцію у забезпеченні неперервності капіталообігу. Матеріальні компоненти (запаси) створюють фізичну базу виробництва, розрахункові (дебіторська заборгованість) відображають ринкову взаємодію з контрагентами, а фінансові (гроші) гарантують поточну платоспроможність.

Ефективне управління оборотними активами є критично важливим аспектом фінансового менеджменту, оскільки ці активи складають найбільш мобільну частину майна підприємства і безпосередньо забезпечують його щоденну життєдіяльність. О. Г. Кірдіна обґрунтовує доцільність застосування програмно-цільового підходу до управління оборотними активами для забезпечення фінансової безпеки підприємства [16]. В свою чергу Ю. О. Швець, А. В. Скворцова визначають управління оборотними активами як процес, спрямований на збільшення їхнього обігу, формування оптимальної структури та покращення платоспроможності підприємства [43]. Є. О. Донін детально описує типи політик управління (агресивна, консервативна, помірна) оборотними активами та відповідні їм моделі фінансування [11].

На основі аналізу наукових джерел можна виділити наступні ключові переваги, які забезпечує раціональна політика управління цим ресурсом:

1. Зміцнення фінансового стану та платоспроможності.

Впровадження ефективних стратегій управління активами є вирішальним чинником для забезпечення надійності фінансового стану підприємства та підвищення його кредитоспроможності. Раціональне управління дозволяє підтримувати належний рівень ліквідності, що гарантує здатність підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання перед контрагентами та бюджетом. Оптимальна структура оборотних активів стає запорукою надійної платіжної дисципліни, що формує позитивну кредитну репутацію та дозволяє залучати додаткові фінансові ресурси на вигідних умовах [15, 16, 18, 24].

2. Забезпечення безперервності та результативності виробництва.

Оборотні активи є індикатором роботи всього підприємства, оскільки саме на них покладено функцію фінансування планових витрат і нормального функціонування виробництва. Ефективне управління забезпечує:

- недопущення перебоїв у виробничих процесах через дефіцит сировини чи палива;
- скорочення тривалості операційного та фінансового циклів, що дозволяє швидше повертати кошти в обіг і мінімізувати потребу в зовнішньому фінансуванні [12, 16, 18].

3. Максимізація прибутковості та економічної ефективності.

Науковці підкреслюють, що існує певний оптимальний рівень оборотного капіталу, при якому прибуток підприємства стає максимальним. Ефективне управління дозволяє знайти компроміс між ризиком втрати ліквідності та рентабельністю. Раціоналізація обсягів запасів і дебіторської заборгованості допомагає уникнути «омертвіння» капіталу в недіючих активах, що інакше призводить до зайвих витрат на фінансування та зниження загальної ефективності [4-6].

4. Підвищення конкурентоспроможності та ринкової вартості.

Збалансоване управління активами в умовах нестабільного зовнішнього середовища є ключовим для збереження стійкості підприємства на ринку. Ефективне використання ресурсів сприяє:

- зміцненню фінансового потенціалу та інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання;
- підвищенню власного рейтингу на товарних ринках завдяки стабільності поставок і розрахунків;
- збільшенню ринкової вартості бізнесу в цілому, що є стратегічною метою корпоративної фінансової політики [5-6].

5. *Забезпечення фінансової безпеки та мінімізація ризиків.* Управління оборотними активами в межах програмно-цільового підходу дозволяє підприємству успішно адаптуватися до змін у бізнес-середовищі. Це забезпечує фінансову стійкість і незалежність суб'єкта господарювання, дозволяючи йому виживати в умовах фінансової нестабільності та браку зовнішніх інвестицій. Крім того, це допомагає мінімізувати ризики втрат від інфляційних процесів або неплатоспроможності дебіторів [9, 11, 16].

Таким чином, можна узагальнити, що активи підприємства - це сукупність матеріальних, нематеріальних та фінансових цінностей (ресурсів), які перебувають під юридичним або економічним контролем суб'єкта господарювання внаслідок минулих подій, мають грошову оцінку та сформовані за рахунок інвестованого (власного та позикового) капіталу з метою забезпечення безперервності виробничо-господарського процесу та отримання економічних вигод (прибутку) у майбутньому.

Ключовими характеристиками цього трактування є:

- Ресурсна природа та контроль, оскільки активи - це не просто майно, а ресурси, які підприємство контролює для досягнення своїх цілей.
- Вартісна матеріалізація капіталу, оскільки вони є формою втілення капіталу, що характеризується продуктивністю та здатністю до обороту.
- Потенціал вигод, тому що основною ознакою активу є його здатність генерувати дохід у процесі використання.

1.2. Економічний зміст джерел фінансування діяльності підприємства

У суто бухгалтерському та фінансовому розумінні пасиви - це права сторона балансу, яка відображає сукупність усіх зобов'язань підприємства та джерел формування його майна на певну дату в грошовому еквіваленті. Згідно з методологією національних П(С)БО та міжнародних стандартів (МСФЗ), пасиви складаються з двох глобальних частин:

$$\text{Пасиви} = \text{Власний капітал} + \text{Зобов'язання} [21]$$

Таким чином, у широкому сенсі пасиви показують юридичну та фінансову залежність підприємства перед двома групами суб'єктів:

1. Перед власниками (акціонерами) - у вигляді власного капіталу (це внутрішній борг компанії перед тими, хто її створив).
2. Перед кредиторами, державою, персоналом та контрагентами - у вигляді зобов'язань (зовнішній борг, який підлягає поверненню у визначений строк).

У наукових публікаціях використовують схожі трактування - «джерела фінансування» та «капітал». Доцільно розібратися з їх відмінностями.

Різниця між пасивами та джерелами фінансування лежить у площині між бухгалтерським обліком (статика) та фінансовим менеджментом (динаміка). Пасиви - це статична, звітна категорія. Вони фіксують стан фінансових зобов'язань та капіталу на конкретну визначену дату. Це юридичне відображення того, кому і скільки підприємство «винен» за активи, які зараз є на його балансі [21]. Джерела фінансування - це динамічна, управлінська категорія. Вона описує процеси, потоки та канали, через які підприємство залучає або планує залучити кошти для свого розвитку [4, 10].

Головна відмінність між пасивами та капіталом полягає в масштабі та юридичній природі цих категорій. Зокрема:

Пасиви - це ширше (родове) поняття. Вони включають у себе весь

капітал підприємства, але не обмежуються ним. Капітал (у контексті пасивів) - це переважно власний капітал (статутний, резервний, додатковий капітал та нерозподілений прибуток). Відповідно до концептуальної основи МСФЗ, власний капітал - це «частка в активах суб'єкта господарювання, що залишається після вирахування всіх його зобов'язань» [21].

Однак існують і ключові відмінності у поняттях:

- **Строковість.** Капітал (власний) надається підприємству безстроково (на весь період його існування). Інша ж частина пасивів (зобов'язання: кредити, кредиторська заборгованість) завжди має чіткий строк повернення.

- **Право на повернення.** Кредитори (чиї вимоги формують зобов'язання в пасиві) мають першочергове право на повернення коштів, незалежно від того, чи успішно працює бізнес. Власники капіталу можуть розраховувати на повернення своїх вкладів лише у разі ліквідації компанії і лише після того, як будуть задоволені вимоги абсолютно всіх кредиторів.

- **Плата за ресурс.** За використання капіталу платять дивідендами (залежно від наявності прибутку), а за використання позикової частини пасивів платять фіксованими відсотками (незалежно від результату діяльності) [4, 5, 6, 13].

Узагальнено відмінності між всіма поняттями представлені в табл.1.3.

Таблиця 1.3

Порівняльна характеристика понять

Критерій порівняння	Пасиви підприємства	Капітал (Власний)	Джерела фінансування
<i>Суть поняття</i>	Сукупність усіх джерел майна (Власний капітал + Борги).	Частка майна, яка належить безпосередньо власникам.	Інструменти, потоки та канали залучення грошових коштів.
<i>Характер відображення</i>	Жорстко статичний (миттєвий зріз у балансі).	Статичний (елемент першого розділу пасиву).	Динамічний (процес фінансування у часі).
<i>Економічний підхід</i>	Обліково-юридичний.	Економіко-правовий.	Стратегічно-управлінський.
<i>Склад (структура)</i>	Власний капітал, довгострокові та поточні зобов'язання.	Статутний капітал, резерви, нерозподілений прибуток.	Прибуток, амортизація, кредити, лізинг, гранти, краудфандинг.

Капітал підприємства є фундаментальною економічною категорією, що визначає матеріально-фінансову основу його створення, функціонування та стратегічного розвитку. У сучасній економічній думці капітал розглядається як багатогранне явище, що поєднує в собі ресурси, авансовані у формування активів для отримання доходу. Наукова дискусія зосереджена навколо двох базових складових капіталу - власного та позикового, співвідношення яких визначає фінансову стійкість, ризикованість та ринкову вартість суб'єкта господарювання. Власний капітал науковці трактують як власні джерела фінансування, що внесені засновниками або залишені ними на підприємстві з чистого прибутку без визначення конкретного строку повернення [38, 39].

За своєю сутністю він є основою фінансової незалежності та автономії. Серед ключових переваг власного капіталу дослідники (зокрема Є. В. Міщук, З. Тітенко) виокремлюють простоту залучення, здатність генерувати вищу норму прибутку через відсутність витрат на обслуговування боргу та мінімізацію ризику банкрутства [22, 39]. Водночас наукова спільнота вказує на обмеженість обсягів лише власних ресурсів, що може стримувати темпи розвитку та перешкоджати використанню ефекту фінансового левериджу для зростання рентабельності. Важливим індикатором збереження власного капіталу виступає показник чистих активів, що відображає реальну вартість майна підприємства після виконання всіх зобов'язань [4].

Позиковий капітал визначається як фінансові ресурси, залучені із зовнішніх джерел на умовах поворотності, платності та строковості для забезпечення поточних та інвестиційних потреб. До його основних форм відносять банківські кредити, кошти від емісії облігацій та кредиторську заборгованість. Економічне значення позикового капіталу полягає в можливості акумулювати значні ресурси для масштабних проєктів, особливо коли власних коштів недостатньо. Науковці (В. В. Зянько, В. С. Ревенко) підкреслюють, що залучення позик є вигідним до певної межі, оскільки відсотки за кредит зменшують оподатковуваний прибуток («податковий щит»), проте надмірна частка боргу різко підвищує фінансовий ризик та

загрозу неплатоспроможності [13]. Цікавим є підхід О. О. Терещенка, який класифікує позиковий капітал за умовами залучення на ринковий (залучений за середньоринковими ставками) та неринковий, де можуть бути задіяні специфічні чинники, такі як недостатнє забезпечення або корупційна складова [38].

Підсумовуючи, можна стверджувати, що власний та позиковий капітал є взаємодоповнюючими елементами фінансової системи підприємства. Якщо власний капітал гарантує стабільність та виступає «буфером» проти збитків, то позиковий капітал є динамічним інструментом прискорення розвитку. Розуміння їх сутності та врахування результатів наукової полеміки дозволяє менеджменту формувати оптимальну структуру капіталу, яка максимізує ринкову вартість підприємства при прийнятному рівні ризику.

Важливу роль в управлінні джерелами фінансування (капіталом) відіграє їх класифікація (табл.1.4).

Таблиця 1.4

Класифікація джерел фінансування (пасивів) підприємства

Критерій класифікації	Групи джерел фінансування	Складові та характеристика
<i>За правом власності</i>	Власний капітал	Зареєстрований (статутний), додатковий, резервний капітал, нерозподілений прибуток. Є основою фінансової незалежності.
	Позиковий капітал (зобов'язання)	Довгострокові та короткострокові кредити банків, кредиторська заборгованість. Залучається на умовах поворотності та платності.
<i>За групами джерел залучення</i>	Внутрішні джерела	Формуються в процесі діяльності; основним є нерозподілений прибуток (найбільш пріоритетне джерело за теорією ієрархії).
	Зовнішні джерела	Залучаються з фінансового ринку: емісія акцій, облігацій, отримання зовнішніх позик.
<i>За періодом залучення (строковістю)</i>	Довгостроковий (постійний) капітал	Власний капітал та довгострокові зобов'язання. Використовується для фінансування необоротних активів.
	Короткостроковий капітал (поточні зобов'язання)	Короткострокові кредити та поточна кредиторська заборгованість зі строком погашення до одного року.
<i>За об'єктом фінансування</i>	Консервативний / Агресивний / Компромісний	Визначає частку власних та позикових коштів, що спрямовуються на покриття постійної та змінної частин оборотних активів.

Джерело: узагальнено автором

Ключовий поділ джерел фінансування відбувається на власні та зовнішні джерела. Внутрішні джерела формуються безпосередньо всередині підприємства в результаті його господарської діяльності. Їхня головна роль - забезпечення фінансової незалежності та самофінансування. Основною складовою внутрішніх джерел є чистий прибуток підприємства. Це найважливіший індикатор успішності бізнесу та головний драйвер його капіталізації. Коли прибуток не виплачується власникам як дивіденди, а залишається в компанії (нерозподілений прибуток), він спрямовується на розширення виробництва, купівлю нових активів або покриття збитків минулих років. Збільшення частки прибутку в структурі фінансування підвищує інвестиційну привабливість підприємства для зовнішніх інвесторів.

Коли внутрішніх ресурсів недостатньо для швидкого розвитку, підприємство залучає капітал ззовні. Роль зовнішніх джерел - акселерація (прискорення) зростання та покриття дефіциту ліквідності. Зовнішні джерела поділяються на *власні* (внески засновників) та *позикові* (борги).

У складі власного капіталу важливою складовою є *статутний (зареєстрований) капітал* підприємства. Він створює первинний фінансовий фундамент під час реєстрації фірми або забезпечують масштабне стратегічне розширення (наприклад, через вихід на IPO чи залучення венчурного інвестора). Цей капітал не потрібно повертати, він мінімізує ризик банкрутства, але натомість власникам доводиться ділитися контролем над компанією та майбутніми прибутками [5].

Позикові джерела фінансування поділяються на банківські кредити та позики та кредиторську заборгованість.

Довгострокові кредити фінансують капітальні інвестиції (будівництво заводів, закупівлю імпортованих технологічних ліній). *Короткострокові кредити* (овердрафти) вирішують проблему касових розривів та фінансують сезонні коливання в потребі оборотного капіталу (наприклад, закупівлю сировини під час збору врожаю). Позикові процентні кошти запускають так званий ефект фінансового левериджу (важеля) - використання чужих грошей

під фіксований відсоток дозволяє суттєво підвищити рентабельність власного капіталу, якщо прибутковість бізнесу вища за ставку за кредитом [4, 5].

Кредиторська заборгованість забезпечує фінансування поточних операцій за рахунок відстрочення платежів. Коли постачальник дозволяє оплатити сировину через 30 чи 60 днів після її отримання, він фактично кредитує покупця. Це найбільш гнучке та повсякденне джерело фінансування оборотних активів, яке, за умов грамотного менеджменту, є майже безкоштовним [10, 23].

В управлінні джерелами фінансування ключовим питанням є оптимізація співвідношення між власними та позиковими джерелами фінансування. Питання оптимального співвідношення власного капіталу та довгострокових позик є однією з найскладніших проблем фінансового менеджменту, оскільки воно безпосередньо впливає на фінансову стійкість, рентабельність та ринкову вартість підприємства. У наукових джерелах виокремлено кілька основних підходів до визначення цієї пропорції. В цьому контексті українські науковці також зробили свій внесок. Так, З. Тітенко [39] та Є. В. Міщук, В.В. Міщенко [22] акцентують увагу на управлінні власним капіталом, де ефективне використання активів (зокрема запасів та дебіторської заборгованості) є інструментом підвищення прибутковості. В свою чергу, В. В. Зянько, В. С. Ревенко розглядають управління позиковим капіталом, де активи виступають об'єктом, від рентабельності якого залежить ефект фінансового важеля [13].

Згідно з дослідженнями Є. О. Доніна, підприємство в ідеалі повинно прагнути до компромісної моделі фінансування, за якої власний капітал дорівнює довгостроковим позикам. Такий підхід вважається збалансованим з погляду управління чистим оборотним капіталом та забезпечує помірний рівень ризику ліквідності [11].

Низка дослідників (зокрема О. М. Варченко зі співавторами) на основі аналізу вітчизняних підприємств доводять, що для мінімізації ризику втрати фінансової стійкості оптимальною є структура, де власний капітал становить

70%, а позиковий - 30% [8]. Така пропорція дозволяє:

- забезпечити достатньо високий рівень рентабельності власного капіталу (на прикладах досліджених підприємств - близько 15,5%);
- зберегти високу кредитну репутацію для залучення ресурсів у майбутньому;
- мінімізувати загрозу банкрутства в умовах нестабільного ринку.

У науковій полеміці також наводяться загальні ринкові та галузеві орієнтири. Західні економісти часто вважають оптимальним значенням фінансового левериджу рівень 30–50% позикового капіталу у загальній структурі. Сучасні дослідження свідчать, що оптимальне значення загального боргового навантаження становить 30–40% від пасивів підприємства. Залучення позик вважається доцільним лише доти, доки кредит приносить не менше 30% додаткового прибутку; якщо ж частка позик перевищує 50%, фінансові ризики різко зростають [19, 20].

Таким чином, наукова полеміка щодо структури капіталу пройшла тривалий шлях еволюції. У сучасній літературі домінують три основні концепції:

1. Компромісна теорія, яка ґрунтується на пошуку балансу між вигодами від «податкового щита» та витратами від потенційного банкрутства.
2. Теорія ієрархії, яка передбачає, що підприємства віддають перевагу внутрішньому фінансуванню, потім — борговим джерелам, і лише в останню чергу - емісії акцій.
3. Теорія агентських відносин, яка розглядає структуру капіталу через призму конфліктів інтересів між власниками та менеджерами.

1.3. Методика аналізу активів і пасивів підприємства

У сучасних умовах динамічного та часто непередбачуваного ринкового середовища успіх підприємства залежить від здатності керівництва ухвалювати зважені, стратегічно вивірені рішення. Фундаментом для таких рішень є глибокий фінансовий аналіз, а саме - дослідження активів компанії та джерел їхнього формування (капіталу). Цей процес є не просто формальним бухгалтерським обов'язком, а стратегічним інструментом, який визначає життєздатність, конкурентоспроможність та потенціал розвитку будь-якого бізнесу. У цьому контексті завдання фінансового аналітика та керівника - підтримувати оптимальний баланс між цими складовими: не допускати затоварення складів (надлишок запасів), мінімізувати касові розриви та контролювати повернення боргів. Лише за умови гармонійної структури оборотних активів підприємство здатне досягти високої рентабельності та стратегічної фінансової стабільності в довгостроковій перспективі [4, 5].

Такий же підхід застосовується і до управління джерелами фінансування. У цьому контексті роль фінансового директора полягає не в тому, щоб вибрати якесь одне ідеальне джерело, а в управлінні їхнім міксом (структурою капіталу). Так, якщо бізнес фінансується *тільки за рахунок власних і внутрішніх джерел*, він є максимально безпечним, але розвивається дуже повільно. Якщо бізнес фінансується *надмірно за рахунок позикових джерел*, він росте швидко, але ризикує збанкрутувати через нездатність виплатити відсотки та тіло кредиту під час ринкових криз. Тому загальна роль джерел фінансування полягає в оптимізації ціни капіталу задля досягнення найвищої вартості підприємства за мінімального рівня фінансового ризику [39, 42].

Науковці підкреслюють, що «єдиного рецепту» не існує, і співвідношення має бути індивідуальним залежно від таких факторів [6]:

- Рентабельність активів, оскільки залучення позик має сенс лише тоді,

коли прибутковість діяльності вища за вартість кредиту (позитивний ефект фінансового важеля).

- Структура активів, оскільки підприємства з великою часткою матеріальних необоротних активів можуть дозволити собі більше боргів, ніж компанії з високою часткою нематеріальних активів.

- Етап життєвого циклу, тому що на різних етапах розвитку потреба у власному або позиковому капіталі змінюється.

Науковці пропонують комплексний та багатоетапний підхід до методики аналізу активів та пасивів, що охоплює як загальну оцінку їхнього стану, так і глибоке дослідження окремих складників та чинників впливу. На основі аналізу джерел можна виділити кілька ключових підходів:

1. *Процесно-орієнтований підхід.*

О. С. Брагіна, В. О. Романовський пропонують модель процесу оцінки стану активів, яка включає шість послідовних етапів [7]:

- 1) Організаційний - формування робочої групи та календарного плану.
- 2) Методичний - вибір методів та формування системи показників.
- 3) Інформаційний - збір даних та побудова моделі.
- 4) Аналітичний - безпосередня оцінка показників діяльності, структури, джерел формування та впливу факторів.
- 5) Верифікаційний - перевірка точності результатів.
- 6) Рекомендаційний - розробка плану дій щодо вдосконалення управління.

Методика авторів ґрунтується на групуванні показників за трьома напрямками: стан і забезпеченість основними фондами, ефективність їх використання та ефективність використання оборотних активів [7].

В. А. Янковська та ін. [44] розкривають необхідність спільного аналізу активів та пасивів для об'єктивної оцінки фінансової стійкості та ділової активності підприємства.

2. *Етапний алгоритм оцінки структури.*

О. С. Жук [12] пропонує алгоритм, що фокусується на динаміці та

раціональності розподілу майна:

1. Вертикальний та горизонтальний аналіз, який дозволяє виявити зміни у складі майна та валюті балансу.
2. Аналіз коефіцієнтів структури, тобто розрахунок коефіцієнтів постійності (частка необоротних активів) та мобільності.
3. Деталізація за видами, що передбачає аналіз оборотних та необоротних активів окремо.
4. Якісна характеристика, а саме оцінка технічного стану та зносу основних засобів.

3. Спеціалізовані методи аналізу оборотних активів.

Для найбільш мобільної частини майна Ю. О. Швець, А. В. Скворцова рекомендують застосовувати специфічний інструментарій [43]:

- Коефіцієнтний метод: розрахунок показників оборотності (тривалість одного обороту, кількість оборотів) та рентабельності.
- Методи нормування: визначення оптимальної потреби в запасах та коштах залежно від циклу виробництва.
- Метод ABC: класифікація запасів за їхньою вартістю (групи А, В, С) для пріоритезації контролю.
- Метод XYZ: групування ресурсів за рівнем рівномірності їхнього споживання та точністю прогнозування.

В свою чергу Ю. П. Макаренко, Д. О. Клименко класифікують активи за цільовим призначенням, виокремлюючи постійну частину оборотних активів як мінімальний розмір ресурсів для поточних операцій [20].

4. Факторний та статистичний аналіз.

Для глибокого розуміння причин зміни стану активів науковці пропонують використовувати методики факторного аналізу [7, 15]:

- Метод ланцюгових підстановок, абсолютних та відносних різниць.
- Індексний, інтегральний та логарифмічний методи.
- Кореляційно-регресійний аналіз - побудова економіко-математичних моделей для виявлення щільності зв'язку між активами та

чинниками їх формування.

5. Стратегічна діагностика та фінансова стійкість.

Прихильники такого підходу (О. М. Варченко, В. А. Янковська) пропонують використовувати розрахунок інтегральних показників, які дозволяють оцінити активи через призму фінансової безпеки підприємства [8, 44]. В свою чергу О. В. Майборода, С. Ю. Хлопова аналізують вплив структури капіталу на фінансовий потенціал, використовуючи показник власного оборотного капіталу як індикатор фінансової стійкості [19]. Схожий підхід використовують і К. Г. Сердюков, К. С. Андруха та Т. М. Сторожу., Н. В. Малинич, Д. Л. Пастух, які досліджують вплив структури капіталу на фінансову стійкість, визначаючи наявність власних оборотних коштів як різницю між власним капіталом і необоротними активами [32, 36].

Підсумовуючи, можна зазначити, що сучасна наукова думка схиляється до того, що аналіз не може обмежуватися лише бухгалтерськими даними, а має включати оцінку оперативності фінансових циклів, ризиків та ліквідності у їхньому взаємозв'язку з джерелами фінансування (пасивами).

Дослідження стану активів та пасивів підприємства традиційно починається із проведення вертикального та горизонтального аналізу, які є базовими інструментами фінансової діагностики. На цій стадії формується первинне уявлення про господарську діяльність суб'єкта, виявляються ключові зміни у складі його майна та джерелах фінансування, а також встановлюються взаємозв'язки між різними показниками.

Згідно з науковими джерелами, основною метою цих видів аналізу є:

- Виявлення структурних зрушень - оцінка того, як змінюється частка окремих видів активів у загальному майні підприємства (наприклад, співвідношення оборотних та необоротних активів).
- Дослідження динаміки - аналіз змін абсолютних та відносних показників за певний період (зазвичай два останні роки) для визначення темпів зростання або зниження вартості майна.
- Оцінка раціональності розподілу ресурсів - оцінка того, наскільки

ефективно сформовано склад активів для досягнення найбільшого економічного ефекту.

Вертикальний аналіз дозволяє перевести абсолютні значення балансу у відносні величини (відсотки до валюти балансу), що забезпечує наступні аналітичні переваги:

- Відображення структури майна - наочно показує питому вагу кожної статті активів, що дає змогу оцінити «вагу» окремих компонентів у загальному ресурсному потенціалі.
- Порівнянність даних - дозволяє порівнювати підприємства за структурою активів незалежно від їхнього масштабу (абсолютної величини майна).
- Індикація ліквідності та потенціалу оскільки, зменшення частки оборотних активів у структурі може свідчити про зниження ліквідності балансу, тоді як зростання частки необоротних активів може вказувати на розширення виробничого потенціалу.

Горизонтальний аналіз полягає у порівнянні показників звітності за різні періоди, що дозволяє:

- Оцінити динаміку розвитку, оскільки використання відносних темпів зростання/зниження допомагає зрозуміти, чи розвивається підприємство, чи перебуває у стані скорочення діяльності.
- Виявити «проблемні зони», тому що значні відхилення за конкретними статтями активів (наприклад, різке скорочення грошових коштів або запасів) та пасивів слугують сигналом для проведення глибшого факторного аналізу.
- На основі виявлених тенденцій зміни складу активів і джерел фінансування можна будувати припущення щодо майбутнього фінансового стану підприємства.

Отже, аналітична цінність вертикального та горизонтального аналізу полягає у створенні комплексної картини стану майна та джерел його фінансування, що є необхідним фундаментом для подальшого розрахунку

коефіцієнтів фінансової стійкості, ліквідності та ефективності використання активів.

Коефіцієнтний підхід є одним із базових методів аналізу активів та джерел їхнього фінансування, оскільки він дозволяє трансформувати абсолютні показники фінансової звітності у відносні величини, що забезпечує можливість порівняння результатів діяльності підприємства у часі, з нормативними значеннями або з показниками конкурентів. О. С. Жук додатково виокремлює коефіцієнти структури, такі як коефіцієнт постійності (частка необоротних активів у майні) та коефіцієнт мобільності (частка оборотних активів), що вказують на здатність підприємства швидко змінювати структуру ресурсів [12]. Аналіз пасивів за допомогою коефіцієнтного методу фокусується на оцінці фінансової незалежності та ризикованості капіталу. Т. М. Сторожук та інші дослідники виділяють наступні ключові показники [36]:

- Коефіцієнт автономії (незалежності): частка власного капіталу в загальній сумі активів (норматив $> 0,5$).
- Коефіцієнт фінансової залежності: показник, зворотний автономії, що відображає ступінь залучення позикових коштів.
- Коефіцієнт фінансування: відношення власного капіталу до позикового; показує, скільки власних коштів припадає на кожну гривню боргів (норматив > 1) [36].
- Коефіцієнт фінансового левериджу: відношення позикового капіталу до власного; характеризує кредитний ризик підприємства і показує, скільки боргових коштів припадає на кожну гривню власних [23].

Обсяги активів та пасивів, а також їхня внутрішня структура, є визначальними факторами, що формують фінансовий стан підприємства, його платоспроможність, ліквідність та фінансову стійкість. Взаємозв'язок між обсягами ресурсів (активів) та джерелами їх формування (пасивів) визначає здатність суб'єкта господарювання до безперервного розвитку та прибутковості. Фінансовий стан визначається не лише абсолютними

обсягами, а й пропорціями між активами та пасивами:

- Фінансова стійкість залежить від того, наскільки необоротні активи та частина оборотних покриті постійним (власним та довгостроковим позиковим) капіталом. Від'ємне значення власного оборотного капіталу свідчить про критичну залежність від короткострокових позик і низьку стійкість.
- Співвідношення між обсягами найбільш ліквідних активів та термінових пасивів (поточних зобов'язань) визначає здатність підприємства вчасно розраховуватися за боргами, тобто бути ліквідним та платоспроможним. Оптимальна структура передбачає, що поточні активи значно перевищують поточні зобов'язання.

Таким чином, ефективне управління обсягами передбачає пошук компромісу між ризиком втрати ліквідності (при великій частці боргів або дефіциті грошей) та рентабельністю (яка може знижуватися при надлишкових обсягах власних коштів чи запасів). Лише збалансоване поєднання активів і пасивів забезпечує інвестиційну привабливість та стабільний розвиток підприємства.

На основі вивчення фахової літератури і наукових поглядів пропонуємо використати комбіновану методику аналізу активів та пасивів підприємств, яка передбачає такі етапи:

- горизонтальний та вертикальний аналіз активів підприємства та його складових;
- горизонтальний та вертикальний аналіз джерел фінансування активів підприємства та його складових;
- аналіз співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості;
- аналіз коефіцієнтів ефективності використання активів і капіталу.

Джерело інформації для аналізу – фінансова звітність підприємства, а саме ф.№1 «Баланс» та ф.№2 «Звіт про фінансові результати». Для опису підприємства також використовується інформація з відкритих джерел та його офіційного сайту.

Висновки до розділу 1

Активи підприємства є складною, багаторівневою економічною категорією, що поєднує в собі юридичні, фінансові та облікові аспекти. Нормативне поле жорстко лімітує критерії визнання активів для забезпечення прозорості ринку, тоді як фінансовий менеджмент розглядає їх як динамічну систему, що потребує безперервної оптимізації. Ефективне збалансування необоротних та оборотних активів, розуміння їхньої сутності та здатність мінімізувати пов'язані з ними ризики є фундаментальною умовою забезпечення фінансової стійкості, максимізації ринкової вартості та успішної реалізації стратегічних цілей будь-якого суб'єкта господарювання.

Для системного управління ресурсами підприємства та коректного відображення їх у звітності використовують розгалужену класифікацію активів. Вона дозволяє оцінити не лише матеріальну форму майна, а й швидкість його перетворення на живі гроші, участь у виробничому процесі та рівень юридичного контролю.

У сучасній економічній науці джерела фінансування, що узагальнено відображаються у пасиві балансу, розглядаються як фінансова основа формування активів та головний чинник забезпечення фінансової стійкості суб'єкта господарювання. Джерела фінансування (пасиви) представляють собою сукупність власних та залучених коштів, які підприємство використовує для здійснення своєї статутної діяльності, розширеного відтворення та виконання фінансових зобов'язань. Розуміння природи та класифікації цих джерел є критично важливим для прийняття ефективних управлінських рішень щодо оптимізації структури капіталу.

Класифікація джерел фінансування підприємства є багатогранною системою, де власний капітал забезпечує фінансову незалежність та стійкість, а позиковий - дозволяє нарощувати обсяги діяльності та підвищувати рентабельність за рахунок фінансового левериджу. Оптимальна структура пасивів є індивідуальною для кожного підприємства і залежить від

галузевих особливостей, стадії життєвого циклу та стану фінансового ринку. Системне розуміння цих джерел дозволяє менеджменту формувати збалансовану фінансову стратегію, спрямовану на максимізацію ринкової вартості бізнесу.

Науковці пропонують комплексний та багатоетапний підхід до методики аналізу активів та пасивів, що охоплює як загальну оцінку їхнього стану, так і глибоке дослідження окремих складників та чинників впливу. Аналітична цінність вертикального та горизонтального аналізу полягає у створенні комплексної картини стану майна та джерел його фінансування, що є необхідним фундаментом для подальшого розрахунку коефіцієнтів фінансової стійкості, ліквідності та ефективності використання активів. Коефіцієнтний підхід є одним із базових методів аналізу активів та джерел їхнього фінансування, оскільки він дозволяє трансформувати абсолютні показники фінансової звітності у відносні величини, що забезпечує можливість порівняння результатів діяльності підприємства у часі, з нормативними значеннями або з показниками конкурентів.

Для об'єктивної оцінки фінансового стану підприємства науковці пропонують аналізувати систему показників, які розподіляються на дві основні групи: коефіцієнти ліквідності (платоспроможності) та коефіцієнти фінансової стійкості. Для повного аналізу слід використовувати поєднання абсолютних показників (наявність власного оборотного капіталу) та відносних коефіцієнтів, порівнюючи їх із нормативними значеннями та досліджуючи в динаміці.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ АКТИВІВ ТА ПАСИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Характеристика ПАТ «АМКР» та основних фінансово-економічних показників його діяльності

Публічне акціонерне товариство «АрселорМіттал Кривий Ріг» (далі – Компанія або ПАТ «АМКР») є ключовим суб'єктом гірничо-металургійного комплексу України, що володіє повним металургійним циклом. Період 2022–2025 років став для підприємства етапом критичних випробувань, зумовлених повномасштабним військовим вторгненням, що призвело до докорінної зміни логістичних маршрутів, ринків збуту та операційної стратегії.

За офіційною інформацією зі звітності [31] Компанія зареєстрована згідно з законодавством України та входить до складу міжнародної групи ArcelorMittal (материнська структура - ArcelorMittal S.A., Люксембург). Основним акціонером є компанія ArcelorMittal Duisburg Beteiligungsgesellschaft mbH (Німеччина), яка володіє 95,13% акцій [23, 31].

Система управління Компанії базується на дворівневій структурі, що включає Наглядову раду та одноосібний Виконавчий орган у особі Генерального директора. До складу Компанії також входить низка дочірніх підприємств, які забезпечують сервісну, благодійну та виробничу підтримку основного циклу. У 2025 році було проведено оптимізацію структури шляхом злиття декількох ТОВ («Дромос», «Скена», «Арсміт») з більш активними активами та створення нового підприємства - ТОВ «Кривбас Рудоуправління» [23].

Компанія здійснює діяльність за трьома основними напрямками: видобуток залізної руди, виробництво коксу та виплавка сталі. Виробничий ланцюг охоплює шахтоуправління, гірничо-збагачувальний комплекс,

коксохімічне та металургійне виробництва (аглодоменний, сталеплавильний та прокатний переділи). Компанія випускає основні види гірничорудної та металургійної продукції та продукції і реалізує її як на внутрішній ринок, так і на експорт (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Характеристика продукції та ринків збуту ПАТ «АМКР»

Параметр	Характеристика
Основні види продукції	Арматурна сталь, катанка (звичайна та легована), чавун, залізорудний концентрат, агломерат, кокс, сортовий та фасонний прокат.
Географія збуту	Україна (пріоритетний ринок під час війни), Західна та Центральна Європа, Америка, Китай, країни СНД, Африка.
Логістичні особливості	Перехід з морських портів на залізничне сполучення через західні кордони у 2022-2023 рр.; часткове відновлення експорту через чорноморські порти з кінця 2023 року.

Джерело: узагальнено автором за даними звітності

Про ключові тенденції у виробництві продукції можуть свідчити такі дані (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз динаміки ключових виробничих показників ПАТ «АМКР» (2023–2025 рр.)

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Темп росту, %	
				2024/ 2023	2025/2024
Виробництво концентрату (млн т)	4,6	7,8	7,6	169,6	97,4
Виробництво сталі (млн т)	1,0	1,7	1,7	170,0	100,0
Рівень завантаження потужностей	30%	50%	50%	166,7	100,0

Джерело: узагальнено автором за даними звітності

Аналіз показав, що протягом 2022–2025 років ПАТ «АМКР» демонструвала поступове відновлення обсягів виробництва після різкого спаду на початку повномасштабного вторгнення. У 2022 році завантаження потужностей становило лише 20–25%, тоді як у 2024–2025 роках воно стабілізувалося на рівні близько 50% від довоєнних показників.

Для характеристики стану Компанії, результатів її діяльності та виявлення тенденцій доцільно проаналізувати основні фінансові показники за п'ять останніх років (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

**Аналіз динаміки основних фінансових показників ПАТ «АМКР»
(2021–2025 рр.), тис грн**

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Дохід (виручка)	109 302 319	43 819 882	41 873 521	64 599 685	70 627 356
Темп росту (%)	-	40,1%	95,5%	154,3%	109,3%
Собівартість реалізації	74 082 626	55 284 713	50 404 563	68 780 274	75 019 159
Темп росту (%)	-	74,6%	91,2%	136,5%	109,1%
Операційний прибуток / (збиток)	31 047 537	(50 262 969)	(10 304 134)	(7 059 895)	(7 742 840)
Темп росту (%)	-	від'ємний	відновлення	відновлення	-109,7%

Джерело: розраховано автором за даними звітності

Аналіз показав, що діяльність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у період 2021–2025 років характеризується переходом від високої прибутковості до глибокої кризи, спричиненої зовнішніми факторами, з подальшою поступовою стабілізацією операційної діяльності. Фінансова звітність за цей період відображає стійкість компанії до екстремальних макроекономічних та воєнних викликів.

Довоєнний максимум 2021 рік став для Групи періодом високих фінансових результатів завдяки сприятливій кон'юктурі на світових ринках сталі. Дохід перевищив 109 млрд грн, а операційний прибуток склав понад 31 млрд грн. Це дозволило Компанії увійти у 2022 рік із суттєвим запасом власного капіталу. Початок повномасштабного вторгнення у 2022 році призвів до різкого падіння виручки на 59,9% (до 43,8 млрд грн). Основними причинами стали блокада чорноморських портів, що зупинило традиційні експортні шляхи (понад 70% довоєнного доходу), та енергетична криза. Важливо зазначити, що собівартість скорочувалася значно повільніше за дохід (лише на 25,4%), що призвело до рекордного операційного збитку в

50,3 млрд грн. 2023 рік став періодом «дна» з найнижчим рівнем доходу (41,9 млрд грн), проте збиток від операційної діяльності суттєво скоротився до 10,3 млрд грн. Це свідчить про успішні заходи менеджменту з оптимізації витрат та переорієнтацію на залізничну логістику та внутрішній ринок. Починаючи з 2024 року, спостерігається позитивна динаміка виручки, яка зросла на 54,3% до 64,6 млрд грн. Основним фактором стало часткове відновлення експорту через чорноморські порти з кінця 2023 року та збільшення завантаження потужностей до 50% від довоєнного рівня. У 2025 році дохід досяг 70,6 млрд грн, продемонструвавши приріст у 9,3% порівняно з попереднім роком. Проте собівартість реалізації зросла пропорційно (на 9,1%), що залишило операційний результат у від'ємній зоні - збиток склав 7,7 млрд грн. Основними стримуючими факторами залишаються високі тарифи на електроенергію, логістичні витрати та воєнні ризики.

Для наочності ситуація представлена на діаграмі (рис.2.1).

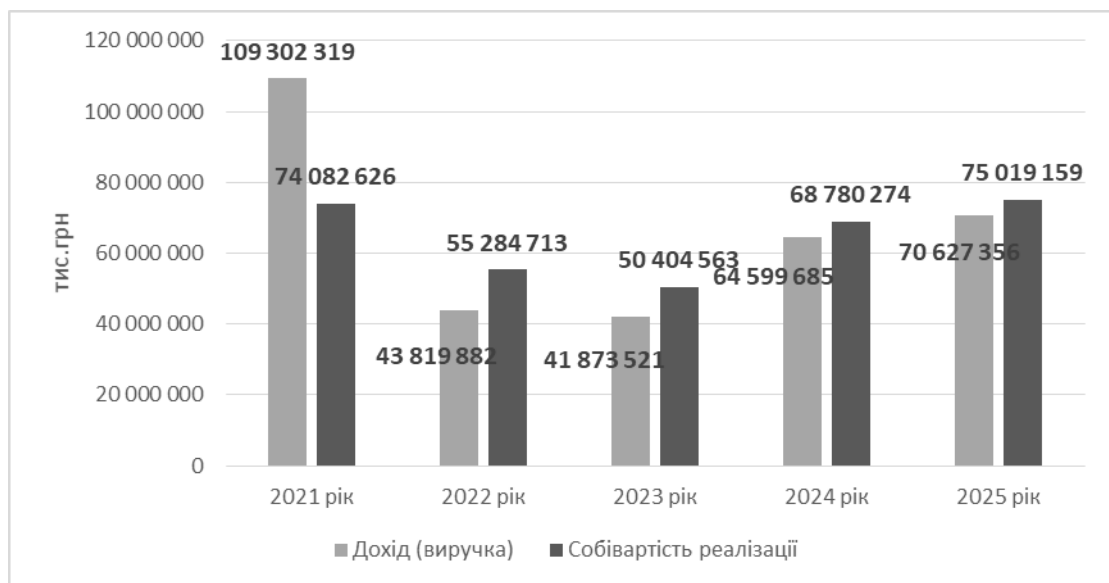

Рис.2.1. Динаміка показників доходів та витрат ПАТ «АМКР» за 2021-2025 роки

Джерело: побудовано автором за даними звітності

Таким чином, аналіз показників за 2021–2025 роки вказує на те, що АМКР подолав гостру фазу кризи 2022 року. Незважаючи на збереження операційної збитковості у 2024–2025 роках, компанія демонструє впевнений

темپ росту виручки та відновлення обсягів реалізації. Головним викликом залишається випереджаюче зростання витрат (собівартості) починаючи з 2022 року, що зумовлено руйнуванням енергетичної інфраструктури та ускладненою логістикою, яка потребує подальшої підтримки з боку материнської компанії ArcelorMittal для забезпечення безперервності діяльності.

Більш детальний аналіз формування фінансових результатів ПАТ «АМКР» за останні три роки виявив, що ключовою тенденцією аналізованого періоду є стрімке зростання виручки у 2024 році - на 54,27% порівняно з 2023 роком (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

**Аналіз формування фінансових результатів ПАТ «АМКР» (2023–2025
рр.), тис грн**

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Темп росту, %	
				2024/2023	2025/2024
Дохід (виручка)	41 873 521	64 599 685	70 627 356	+54,27%	+9,33%
Собівартість реалізації	(50 404 563)	(68 780 274)	(75 019 159)	+36,46%	+9,07%
Валовий прибуток / (збиток)	(8 531 042)	(4 180 589)	(4 391 803)	-51,00%*	+5,05%
Операційний прибуток / (збиток)	(10 304 134)	(7 059 895)	(7 742 840)	-31,48%*	+9,67%
Чистий прибуток / (збиток)	(11 875 974)	(8 841 794)	(8 887 789)	-25,55%*	+0,52%

Джерело: розраховано автором за даними звітності

За даними підприємства цей фінансовий успіх став можливим завдяки частковому відновленню експорту через чорноморські порти, розпочатому в четвертому кварталі 2023 року. Доступ до морської логістики дозволив Компанії збільшити завантаження потужностей з 25-30% у 2023 році до близько 50% у 2024–2025 роках. У 2025 році темп росту виручки

уповільнився до 9,33%, що вказує на стабілізацію обсягів реалізації на досягнутому рівні в межах існуючих безпекових обмежень.

Механізм формування чистого результату АМКР демонструє хронічне перевищення витрат над доходами. Протягом усього періоду валовий прибуток мав від'ємне значення, що означає неспроможність виручки покрити навіть прямі виробничі витрати. Основними дестабілізуючими факторами собівартості стали:

1. Енергетична криза. Витрати на газ, електроенергію та воду зросли з 12,1 млрд грн у 2023 році до 20,9 млрд грн у 2025 році через атаки на інфраструктуру та зростання тарифів.

2. Амортизаційне навантаження. Нарахування зносу зросли на 52% у 2025 році (до 6,1 млрд грн), що відображає капіталізацію інвестицій у модернізацію навіть у воєнний час.

3. Логістика та персонал. Постійний дефіцит кадрів (через мобілізацію 22% персоналу) та складна логістика зумовлюють зростання витрат на оплату праці та транспортування.

Доцільно більш детально дослідити вплив логістичних ризиків та проблем на собівартість реалізованої продукції Компанії. Так, зміна логістичних маршрутів через морські порти мала визначальний вплив на фінансову стійкість та обсяги реалізації ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у період 2022–2025 років. Оскільки до початку повномасштабної війни понад 70% доходів компанії забезпечував експорт саме через чорноморські порти, їх блокада стала одним із ключових чинників глибокої фінансової кризи підприємства.

Блокада портів змусила ПАТ «АМКР» перенаправити експортні потоки чавуну та концентрату на залізницю через західні кордони, а більшу частину сталевих продукції реалізовувати на обмеженому внутрішньому ринку. Це призвело до стрімкого падіння виручки з 109,3 млрд грн у 2021 році до 43,8 млрд грн у 2022 році. Ускладнена сухопутна логістика була значно дорожчою за морську, що у поєднанні з низьким завантаженням потужностей

(20-25%) призвело до чистого збитку в розмірі 49,1 млрд грн у 2022 році. Через неможливість швидкого відвантаження продукції та отримання оплати, компанія була змушена залучати значні кредитні ресурси від ЄБРР для підтримки ліквідності.

Починаючи з 4 кварталу 2023 року, Компанія розпочала відвантаження продукції через чорноморські порти. Стабільна робота «Українського морського коридору» протягом 2024–2025 років стала ключовим фактором зростання доходів до 64,6 млрд грн (2024 р.) та 70,6 млрд грн (2025 р.). Використання морського шляху дозволило дещо оптимізувати транспортні витрати у складі собівартості. Прямі транспортні витрати, які у 2024 році становили 6,8 млрд грн, у 2025 році знизилися до 4,9 млрд грн, незважаючи на загальне зростання обсягів виробництва. Доступ до портів дозволив збільшити завантаження потужностей до рівня близько 50% від довоєнного. Зокрема, експорт залізрудного концентрату став більш рентабельним саме завдяки відновленню морських перевезень.

Незважаючи на відновлення роботи портів, логістичні виклики залишаються однією з основних причин продовження збитковості компанії у 2024–2025 роках (чисті збитки близько 8,9 млрд грн щорічно). Керівництво постійно відзначає, що високі тарифи на перевезення та ризики безпеки в портах створюють надмірний тиск на маржинальність продукції. Постійні атаки на портову та енергетичну інфраструктуру змушують компанію витрачати додаткові ресурси на моніторинг альтернативних маршрутів та забезпечення безперебійності відвантажень.

Таким чином, відновлення логістики через чорноморські порти з кінця 2023 року дозволило компанії подолати критичну фазу падіння доходів та збільшити виручку на 61% порівняно з кризовим 2022 роком. Проте висока собівартість цих логістичних ланцюгів у поєднанні з військовими ризиками все ще не дозволяє підприємству вийти на рівень беззбитковості.

Аналіз виявив, що чистий збиток Компанії скоротився з 11,9 млрд грн у 2023 році до 8,8 млрд грн у 2024 році (зменшення на 25,55%), що було

позитивно оцінено менеджментом як крок до відновлення. Проте у 2025 році збиток фактично зафіксувався на тому ж рівні (8,9 млрд грн), продемонструвавши мізерний приріст у 0,52%. Така динаміка вказує на те, що резерви внутрішньої оптимізації витрат майже вичерпані, а подальше покращення результату залежить виключно від зовнішніх факторів - тривалості війни та цін на світових ринках сталі.

Підсумовуючи, слід відзначити, що аналіз формування фінансових результатів ПАТ «АМКР» за 2023–2025 роки підтверджує, що підприємство пододало критичну фазу падіння обсягів реалізації. Однак випереджаюче зростання вартості ресурсів (особливо енергоносіїв) та логістичні обмеження зумовлюють продовження збиткової діяльності. Критична фінансова стійкість Компанії наразі підтримується виключно запевненнями материнської групи ArcelorMittal щодо надання ліквідності, а стабілізація власного капіталу (який у 2025 році став від'ємним) потребуватиме докорінної зміни безпекового середовища в Україні.

На основі аналізу консолідованої фінансової звітності та річних звітів ПАТ «АМКР» за період 2023–2025 років зроблено SWOT-аналіз, який дозволяє виявити сильні та слабкі сторони Компанії та оцінити ризики і можливості у її діяльності (рис.2.2).

Для оцінки стратегічних можливостей та перспектив розвитку проведено SWOT-аналіз, який дозволяє оцінити внутрішню стійкість підприємства та зовнішні бар'єри, що визначатимуть його майбутнє в контексті глобальної декарбонізації та повоєнної відбудови. Такий аналіз виявив, що головною сильною стороною Компанії залишається її вертикальна інтеграція та статус частини міжнародної корпорації ArcelorMittal. Це забезпечує підприємству не лише ринкову перевагу через повний цикл виробництва, а й критично важливу фінансову «парасольку» від материнської компанії, яка гарантує кредити та надає аванси для підтримки ліквідності в умовах війни.

Водночас слабкі сторони компанії мають глибокий фінансовий характер. Протягом аналізованого періоду Група перебуває у стані хронічної

збитковості, що у 2025 році призвело до від’ємного значення власного капіталу. Неповне завантаження потужностей (близько 50%) у поєднанні з безпрецедентним кадровим дефіцитом через мобілізацію 22% фахівців створює серйозний внутрішній тиск на операційну ефективність.

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
1. Повний металургійний цикл: від видобутку руди до виробництва готового прокату. 2. Приналежність до ArcelorMittal Group: доступ до глобальної експертизи, інвестицій та запевнення щодо фінансової підтримки. 3. Сертифіковані системи управління: відповідність міжнародним стандартам ISO 14001 та ISO 45001. 4. Лідерство на внутрішньому ринку: значна частка у сегменті арматури та катанки України.	1. Хронічна збитковість: суттєві чисті збитки протягом 2022–2025 рр. (понад 8,8 млрд грн щорічно у 2024–2025 рр.). 2. Криза ліквідності: поточні зобов’язання значно перевищують активи; від’ємне значення власного капіталу в 2025 р. 3. Неповне завантаження потужностей: робота на рівні лише 50% від довоєнного потенціалу. 4. Кадровий дефіцит: мобілізація понад 22% персоналу до лав ЗСУ.
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
1. Відновлення морського експорту: стабільна робота «Українського морського коридору» через чорноморські порти. 2. Участь у відбудові України: зростання внутрішнього попиту на сталь для відновлення інфраструктури. 3. «Зелена» трансформація: залучення фінансування ЄС для декарбонізації та модернізації виробництва після війни. 4. Диверсифікація ринків: вихід на ринки Південно-Східної Азії та Латинської Америки.	1. Воєнні дії: близькість лінії фронту (70 км), ризики фізичного руйнування активів та енергосистеми. 2. Впровадження СВМ: ризик повної втрати ринку ЄС з 2026 року через вуглецеве коригування. 3. Логістичні та енергетичні витрати: високі тарифи на електроенергію та складність залізничних перевезень. 4. Глобальна конкуренція: агресивна експансія виробників із Туреччини та Китаю.

Рис. 2.2. Матриця SWOT-аналізу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»
Джерело: узагальнено автором за даними звітності

Найвагомішою можливістю для ПАТ «АМКР» є відновлення логістики через чорноморські порти, що вже дозволило стабілізувати експорт залізрудного концентрату та чавуну. Внутрішній ринок України, орієнтований на відбудову, також залишається стратегічним пріоритетом. Перспектива залучення європейських інвестицій у «зелену» металургію після війни відкриває шлях до технологічного стрибка, який раніше був неможливим.

Проте над компанією тяжіють критичні загрози. Окрім безпосередніх воєнних ризиків, з 2026 року вводиться в дію механізм СВМ. Це становить загрозу повної втрати ринку ЄС, оскільки через війну масштабні екологічні інвестиції були призупинені, і компанія може не встигнути знизити вуглецевий слід до необхідного рівня. Високі тарифи на енергоносії та дефіцит електроенергії через атаки на інфраструктуру додатково погіршують конкурентні позиції Групи порівняно з виробниками з Туреччини та Китаю.

Отже, можна бачити, що ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» демонструє високу життєздатність завдяки підтримці глобальної групи та адаптації до внутрішніх ринків. Проте стратегічне виживання підприємства у 2026 році та далі залежатиме від здатності швидко перейти до декарбонізації виробництва для обходу бар'єрів СВМ та стабілізації безпекової ситуації, що дозволить відновити капітальну базу та вийти на рівень беззбитковості.

Для розуміння тенденцій і діяльності ПАТ «АМКР» проаналізуємо його показники фінансового стану, зокрема показники ліквідності та фінансової стійкості. Для характеристики фінансового стану Компанії проведено аналіз ключових показників фінансової стійкості та ліквідності. У цей період підприємство функціонувало в умовах екстремальних воєнних ризиків, що призвело до критичного погіршення фінансового стану (табл. 2.5).

Як можна бачити загалом фінансовий стан ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у період 2023–2025 років демонструє глибоку деструктивну динаміку, спричинену повномасштабною війною, логістичною блокадою та енергетичною кризою. Аналіз ключових індикаторів свідчить про поступову втрату підприємством фінансової незалежності та перехід у стан критичної залежності від зовнішнього фінансування.

Аналіз показників фінансової стійкості показав, що найбільш тривожною тенденцією є стрімке танення власного капіталу, який скоротився з 15,9 млрд грн у 2023 році до від'ємного значення -2,3 млрд грн на кінець 2025 року. Це призвело до падіння коефіцієнта автономії нижче критичної межі: якщо у 2023 році компанія власними коштами фінансувала 33,8%

активів, то у 2025 році цей показник став від'ємним.

Таблиця 2.5

**Аналіз динаміки основних показників фінансового стану ПАТ
«АМКР» за 2023-2025 роки, тис грн**

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення	
				2024-2023	2025-2024
Власний капітал	15 912 044	7 307 427	(2 334 411)	-8 604 617	-9 641 838
Активи	47 006 610	51 686 695	53 919 008	+4 680 085	+2 232 313
Поточні активи	21 675 068	24 421 563	23 598 995	+2 746 495	-822 568
Поточні зобов'язання	24 623 589	36 910 451	46 347 058	+12 286 862	+9 436 607
Чисті оборотні кошти (ЧОК)	(2 948 521)	(12 488 888)	(22 748 063)	-9 540 367	-10 259 175
Коефіцієнт автономії	0,338	0,141	(0,043)	-0,197	-0,184
Коефіцієнт фінансового левериджу	1,95	6,07	-24,09*	+4,12	н/д

Джерело: розраховано автором

Коефіцієнт фінансового левериджу зріс з 1,95 у 2023 році до 6,07 у 2024 році, що відображає небезпечне збільшення боргового навантаження. Станом на кінець 2025 року традиційний розрахунок левериджу втрачає сенс через від'ємний капітал, що де-факто означає стан технічного дефолту, де активи підприємства повністю сформовані за рахунок зобов'язань перед кредиторами та материнською компанією.

Показники ліквідності ПАТ «АМКР» перебувають у зоні високого ризику. Коефіцієнт поточної ліквідності знизився з 0,88 у 2023 році до 0,51 у 2025 році, що значно нижче нормативного значення (1,5–2,0). Це свідчить про те, що поточні активи покривають лише половину короткострокових зобов'язань.

Дефіцит чистих оборотних коштів поглибився майже у 8 разів - з -2,9 млрд грн у 2023 році до катастрофічних -22,7 млрд грн у 2025 році. Такий розрив зумовлений випереджаючим зростанням поточної кредиторської

заборгованості за товари, послуги та аванси від пов'язаних сторін, які використовуються для підтримання операційної діяльності в умовах збитковості.

Як бачимо, станом на кінець 2025 року ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» перебуває у стані глибокої фінансової кризи. Єдиним фактором, що забезпечує життєздатність підприємства, залишається стратегічна підтримка та фінансові запевнення з боку материнської групи ArcelorMittal S.A., а також реструктуризація кредитів ЄБРР. Відновлення фінансової стійкості та позитивного власного капіталу в майбутньому цілком залежить від нормалізації безпекової ситуації та відновлення повноцінного експорту.

Незважаючи на складний стан, ПАТ «АМКР» визначає чіткі вектори розвитку на майбутнє:

1. Декарбонізація та «зелена» металургія. Стратегія передбачає перехід до виробництва «безпечної екологічної сталі» через будівництво фабрики огрудкування та впровадження відновлюваної енергетики (сонячні та вітрові станції) після завершення війни.

2. Регуляторні бар'єри (СВАМ). Введення європейського механізму СВАМ з 2026 року є критичною загрозою, що може закрити ринок ЄС для компанії та змусити її переорієнтуватися на менш прибуткові ринки Азії та Латинської Америки.

3. Соціальна відповідальність та кадри. Пріоритетом залишається безпека праці (досягнення нульового смертельного травматизму у 2025 році) та реінтеграція ветеранів, що критично важливо в умовах мобілізації 22% персоналу.

Таким чином, загальний аналіз свідчить, що ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» перебуває у стані «стратегічного очікування». Хоча компанія успішно адаптувала логістику та зберегла виробниче ядро, її фінансова стійкість повністю залежить від зовнішніх факторів - термінів закінчення війни та підтримки глобальної материнської групи.

2.2. Аналіз активів та пасивів ПАТ «АМКР»

Згідно визначеної мети та методики аналізу на першому етапі проведемо дослідження динаміки та структури активів підприємства за 2023–2025 роки (табл. 2.6–2.7). Як показав попередній аналіз період загалом характеризується поступовим відновленням інвестиційної активності та адаптацією структури оборотних коштів до умов воєнного стану.

Таблиця 2.6

Аналіз динаміки основних статей Активу балансу ПАТ «АМКР» (2023–2025 рр.), тис. грн

Стаття Активу	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2025	Темп росту, %	
				2024/2023	2025/2024
Непоточні активи	25 331 542	27 265 132	30 320 013	+7,63%	+11,20%
Основні засоби	25 234 797	27 127 900	30 192 788	+7,50%	+11,30%
Нематеріальні активи	96 064	136 576	126 513	+42,17%	-7,37%
Оборотні активи	21 675 068	24 421 563	23 598 995	+12,67%	-3,37%
Запаси	11 029 613	14 868 242	14 902 754	+34,80%	+0,23%
Дебіторська заборгованість	6 483 632	8 506 621	7 964 363	+31,20%	-6,37%
Грошові кошти та їх еквіваленти	524 253	488 486	439 545	-6,82%	-10,02%
Всього активів	47 006 610	51 686 695	53 919 008	+9,96%	+4,32%

Джерело: розраховано автором

Аналіз активів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у період 2023–2025 років свідчить про поступове нарощування майнового потенціалу підприємства навіть в умовах високих воєнних ризиків. Загальна вартість активів зросла з 47,0 млрд грн у 2023 році до 53,9 млрд грн наприкінці 2025

року, що відображає стратегію капіталізації інвестицій та адаптації до інфляційних процесів.

Таблиця 2.7

Аналіз структури основних статей Активу балансу ПАТ «АМКР» (2023–2025 рр.), %

Стаття Активу	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2025	Відхилення	
				2024-2023	2025-2024
Непоточні активи	53,89	52,75	56,23	-1,14	+3,48
Основні засоби	53,68	52,48	56,00	-1,20	+3,52
Нематеріальні активи	0,21	0,27	0,23	0,06	-0,04
Оборотні активи	46,11	47,25	43,77	+1,14	-3,48
Запаси	23,46	28,77	27,64	+5,31	-1,13
Дебіторська заборгованість	13,79	16,46	14,77	+2,67	-1,69
Грошові кошти та їх еквіваленти	1,12	0,94	0,82	-0,18	-0,12
Всього активів	100,00	100,00	100,00	-	-

Джерело: розраховано автором

Фундаментом майнового стану підприємства залишаються непоточні активи, частка яких у структурі балансу зросла з 53,89% до 56,23% у 2025 році. Ключовим драйвером зростання стали основні засоби, темп росту яких у 2025 році прискорився до 11,3%. Це зумовлено реалізацією масштабної інвестиційної програми: обсяг капітальних інвестицій у 2025 році склав 5,89 млрд грн проти 4,22 млрд грн у 2023 році. Таке зростання свідчить про наміри керівництва підтримувати виробниче ядро та проводити модернізацію, попри збитковість діяльності.

У сегменті поточних активів спостерігається значне зростання вартості запасів у 2024 році (+34,8%), що пов'язано із підвищенням індексу цін виробників на сировину та матеріали (27,6% у 2024 р.) та необхідністю

формування страхових резервів для забезпечення безперервності виробництва на рівні 50% від нормальної потужності. Станом на кінець 2025 року питома вага запасів стабілізувалася на рівні 27,6%, що є найбільшою статтею в структурі оборотних коштів.

Динаміка дебіторської заборгованості відображає покращення дисципліни розрахунків у 2025 році, коли її обсяг скоротився на 6,37% після стрімкого зростання у попередньому періоді. Важливо зазначити, що значна частина заборгованості належить пов'язаним сторонам групи ArcelorMittal, що розглядається менеджментом як резервне джерело ліквідності. Найбільш критичним аспектом залишається ерозія грошових коштів, частка яких знизилася до мінімальних 0,82%, що свідчить про гострий дефіцит вільної ліквідності та залежність від зовнішнього кредитування.

Майнова структура ПАТ «АМКР» у 2023–2025 роках трансформувалася в бік збільшення частки реальних активів (основних засобів та запасів). Позитивним трендом є активізація капітальних вкладень, що забезпечує технологічну стійкість. Проте критично низький рівень грошових коштів та від'ємне значення чистих оборотних коштів на кінець 2025 року підтверджують стан «фінансової напруженості», де стабільність активів підтримується переважно за рахунок зростання зобов'язань перед материнською групою та ЄБРР.

Далі доцільно провести поглиблене дослідження динаміки та структури оборотних активів підприємства (табл. 2.8–2.9). Даний аналіз відображає здатність адаптувати свій робочий капітал до критичних умов воєнного стану, логістичних обмежень та енергетичної кризи. Аналіз показав, що оборотні активи ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» протягом 2022–2025 років зазнали суттєвих структурних і кількісних змін, що стали прямим наслідком операційних викликів війни. Аналіз за цей період демонструє перехід від стратегії вимушеного скорочення активів у 2022–2023 роках до поступової стабілізації та накопичення виробничих ресурсів у 2024–2025 роках на тлі триваючої кризи ліквідності.

Таблиця 2.8

**Аналіз динаміки оборотних активів ПАТ «АМКР» (2022–2025 рр.),
тис грн**

Стаття	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2024	31.12. 2025	Темп росту, %		
					2023/ 2022	2024/ 2023	2025/ 2024
Поточні запаси	14,166,798	11,029,613	14,868,242	14,902,754	77.85	134.80	100.23
Дебіторська заборгованість	14,207,319	9,622,347	8,506,621	7,964,363	67.73	88.40	93.63
Грошові кошти	954,467	524,253	488,486	439,545	54.93	93.18	90.02
Інші поточні активи	329,308	498,855	558,214	292,333	151.49	111.90	52.37
Всього	29,657,892	21,675,068	24,421,563	23,598,995	73.08	112.67	96.63

Джерело: розраховано автором

Аналіз показав, що період 2023 року став етапом найглибшого скорочення оборотних активів (-26.92%), що було зумовлено блокадою портів, зупинкою виробництва у червні-липні через підрив Каховської ГЕС та загальним падінням завантаження потужностей до 25-30%.

Таблиця 2.9

Аналіз структури оборотних активів ПАТ «АМКР» (2022–2025 рр.), %

Стаття	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2024	31.12. 2025	Відхилення		
					2023/ 2022	2024/ 2023	2025/ 2024
Поточні запаси	47.77	50.89	60.88	63.15	+3.12	+9.99	+2.27
Дебіторська заборгованість	47.91	44.39	34.83	33.75	-3.52	-9.56	-1.08
Грошові кошти	3.22	2.42	2.00	1.86	-0.80	-0.42	-0.14
Інші поточні активи	1.11	2.30	2.29	1.24	+1.19	-0.01	-1.05
Всього	100.00	100.00	100.00	100.00	-	-	-

Джерело: розраховано автором

Проте 2024 рік відзначився відновленням обсягів оборотного капіталу на 12.67%, чому сприяло відкриття «Українського морського коридору» та зростання виробництва до 50% від довоєнного рівня. У 2025 році спостерігається незначне коригування (-3.37%), що вказує на стабілізацію операційного циклу.

Найбільш помітною тенденцією є значне зростання питомої ваги поточних запасів, частка яких зросла з 47.77% у 2022 році до рекордних 63.15% у 2025 році. Це зростання має двояку природу: з одного боку, воно відображає необхідність формування страхових резервів сировини в умовах нестабільної логістики та енергетики, а з іншого - є наслідком високої інфляції цін виробників (27.6% у 2024 р.). Висока частка запасів свідчить про низьку оборотність капіталу та його «замороження» у виробничому циклі.

Динаміка дебіторської заборгованості демонструє постійне скорочення її частки в структурі - з 47.91% до 33.75%. Хоча це може здаватися позитивним фактором, детальний аналіз вказує на значні суми ПДВ до відшкодування (понад 3.7 млрд грн у 2025 р.), які фактично є вилученими з обороту коштами. Найбільш критичним трендом є ерозія грошових коштів, чий обсяг скоротився більше ніж удвічі порівняно з 2022 роком, а питома вага впала до критичних 1.86%. Це підтверджує висновки аудиторів про «суттєву невизначеність» та гостру залежність Групи від зовнішнього фінансування та авансів материнської компанії.

Узагальнюючи можна зазначити, що структура оборотних активів АМКР трансформувалася в бік найменш ліквідних статей (запасів), що в поєднанні з дефіцитом грошових коштів створює значне навантаження на фінансову стійкість. Поступове зростання вартості запасів у 2024–2025 роках свідчить про адаптацію до роботи в умовах війни, проте відновлення здорової структури оборотного капіталу можливе лише за умови прискорення відшкодування ПДВ, нормалізації логістичних витрат та стабілізації безпекової ситуації.

Згідно другого етапу методики аналізу проведемо дослідження

динаміки та структури джерел фінансування підприємства (табл. 2.10-2.11). Цей період характеризується критичною дестабілізацією фінансового стану, повною ерозією власного капіталу та переходом до моделі діяльності, що повністю базується на запозичених ресурсах.

Таблиця 2.10

**Аналіз динаміки основних статей Пасиву балансу ПАТ «АМКР»
(2023–2025 рр.), тис грн**

Стаття Пасиву	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2025	Темп росту, %	
				2024/2023	2025/2024
Власний капітал	15 912 044	7 307 427	(2 334 411)	-54,08%	-131,95%
Статутний капітал	3 859 533	3 859 533	3 859 533	0,00%	0,00%
Нерозподілений збиток	(15 197 961)	(24 039 773)	(32 927 580)	+58,18%	+36,97%
Зобов'язання (разом)	31 094 566	44 379 268	56 253 419	+42,72%	+26,75%
Непоточні зобов'язання	6 470 977	7 468 817	9 906 361	+15,42%	+32,63%
Поточні зобов'язання	24 623 589	36 910 451	46 347 058	+49,90%	+25,56%
<i>в т.ч. кредиторська заборгованість.</i>	<i>11 620 228</i>	<i>30 578 060</i>	<i>41 621 062</i>	<i>+163,14%</i>	<i>+36,11%</i>
Всього пасивів	47 006 610	51 686 695	53 919 008	+9,96%	+4,32%

Джерело: розраховано автором

Аналіз динаміки та структури Пасиву балансу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за період 2023–2025 років демонструє критичне погіршення фінансової стійкості підприємства. Вплив повномасштабної війни та супутніх економічних шоків призвів до повної втрати власного капіталу, що перетворило традиційну структуру балансу на модель, де зобов'язання перевищують загальну вартість активів. Найбільш деструктивною тенденцією є стрімке танення власного капіталу, питома вага якого скоротилася з 33,85% у 2023 році до від'ємного значення -4,33% наприкінці 2025 року.

**Аналіз структури основних статей Пасиву балансу ПАТ «АМКР»
(2023–2025 рр.), %**

Стаття Пасиву	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2025	Відхилення	
				2024-2023	2025-2024
Власний капітал	33,85	14,14	(4,33)	-19,71	-18,47
Зобов'язання, всього	66,15	85,86	104,33	+19,71	+18,47
Непоточні зобов'язання	13,77	14,45	18,37	+0,68	+3,92
Поточні зобов'язання	52,38	71,41	85,96	+19,03	+14,55
Всього пасивів	100,00	100,00	100,00	-	-

Джерело: розраховано автором

Головним чинником цього процесу став кумулятивний нерозподілений збиток, який за два роки зріс на 116,6% - з 15,2 млрд грн до 32,9 млрд грн. Постійна операційна збитковість, зумовлена високими виробничими витратами та енергетичною кризою, повністю нівелювала резерви компанії, поставивши її в стан технічного дефолту за відсутності зовнішньої підтримки.

На тлі втрати власних коштів спостерігається агресивне зростання зобов'язань, загальна сума яких збільшилася на 81% за аналізований період. Особливої уваги заслуговує структура поточних зобов'язань, частка яких у пасивах досягла 85,96% у 2025 році. Ключовим драйвером став приріст кредиторської заборгованості, яка у 2024 році продемонструвала аномальний темп росту - 163,14%. Таке зростання відбулося переважно за рахунок одержаних авансів та боргів за корпоративні послуги перед пов'язаними сторонами групи ArcelorMittal, що де-факто є формою внутрішньогрупового фінансування операційної діяльності.

Непоточні зобов'язання також демонструють стійку тенденцію до зростання (+32,6% у 2025 році), що відображає залучення нових

довгострокових кредитів від ЄБРР та зростання пенсійних забезпечень через зміну актуарних оцінок. Станом на кінець 2025 року довгострокові кредити склали понад 5 млрд грн, що забезпечує мінімально необхідну інвестиційну подушку для підтримки активів.

Згідно методики аналізу проведено поглиблений аналіз динаміки та структури зобов'язань підприємства (табл. 2.12-2.13). Даний період характеризується екстремальним зростанням боргового навантаження, що стало основним інструментом підтримки життєдіяльності компанії в умовах хронічної збитковості та втрати власного капіталу.

Таблиця 2.12

Аналіз динаміки зобов'язань ПАТ «АМКР» (2022–2025 рр.), тис грн

Стаття	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2024	31.12. 2025	Темп росту, %		
					2023/ 2022	2024/ 2023	2025/ 2024
Довгострокові зобов'язання	6,083,622	6,470,977	7,468,817	9,906,361	106.37	115.42	132.64
Довгострокові кредити	2,475,694	2,272,107	3,352,891	5,071,135	91.78	147.57	151.25
Забезпечення (пенсійні та ін.)	3,342,813	3,993,487	3,946,846	4,642,054	119.46	98.83	117.61
Поточні зобов'язання	18,356,112	24,623,589	36,910,451	46,347,058	134.14	149.90	125.56
Кредиторська заборгованість	10,940,716	11,620,228	30,578,060	41,621,062	106.21	263.14	136.11
Поточні фінансові зобов'язання	6,764,244	12,000,297	6,063,258	4,616,384	177.41	50.53	76.14
Всього зобов'язань	24,439,734	31,094,566	44,379,268	56,253,419	127.23	142.72	126.75

Джерело: розраховано автором

Аналіз зобов'язань ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у період 2022–2025 років свідчить про глибоку дестабілізацію фінансової структури підприємства. Внаслідок повномасштабної війни компанія перейшла на модель функціонування, що майже повністю базується на запозиченому капіталі, обсяг якого зріс у 2,3 рази за аналізований період - з 24,4 млрд грн до рекордних 56,2 млрд грн.

Таблиця 2.13

Аналіз структури зобов'язань ПАТ «АМКР» (2022–2025 рр.), %

Стаття	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2024	31.12. 2025	Відхилення		
					2023/ 2022	2024/ 2023	2025/ 2024
Довгострокові зобов'язання	24.89	20.81	16.83	17.61	-4.08	-3.98	+0.78
Довгострокові кредити	10.13	7.31	7.55	9.02	-2.82	+0.24	+1.47
Поточні зобов'язання	75.11	79.19	83.17	82.39	+4.08	+3.98	-0.78
Кредиторська заборгованість	44.77	37.37	68.90	73.99	-7.40	+31.53	+5.09
Поточні фінансові зобов'язання	27.68	38.59	13.66	8.21	+10.91	-24.93	-5.45
Всього зобов'язань	100.00	100.00	100.00	100.00	-	-	-

Джерело: розраховано автором

Аналіз показав, що найбільш критичною тенденцією стало аномальне зростання поточної кредиторської заборгованості, частка якої у структурі пасивів зросла з 44,8% у 2022 році до 74,0% у 2025 році. Основним драйвером цього процесу у 2024 році став темп росту в 263%, що було зумовлено масовим отриманням авансів від пов'язаних сторін групи ArcelorMittal (з 1,2 млрд грн у 2023 р. до 16,3 млрд грн у 2025 р.) та накопиченням боргів за корпоративні послуги (9,0 млрд грн у 2025 р.). Це де-факто означає приховане фінансування операційної діяльності за рахунок ресурсів материнської компанії для компенсації дефіциту обігових коштів.

Незважаючи на воєнні ризики, ПАТ «АМКР» зберіг доступ до міжнародного фінансування через ЄБРР. Сумарна сума банківських кредитів (разом із поточною частиною) зросла з 3,1 млрд грн у 2022 році до 7,6 млрд грн наприкінці 2025 року. Важливим стратегічним кроком стала реструктуризація боргів: у 2025 році було проведено негрошове погашення Кредиту 2 за рахунок отримання нового Кредиту 4, що дозволило відтермінувати виплату основного боргу до 2029–2030 років. Питома вага

довгострокових кредитів у 2025 році дещо зросла (до 9,0%), що відображає зусилля менеджменту з покращення структури пасивів шляхом подовження строковості боргів.

Структура зобов'язань залишається вкрай ризикованою: 82,4% усіх боргів є короткостроковими. Такий дисбаланс у поєднанні з від'ємним власним капіталом (-2,3 млрд грн у 2025 р.) свідчить про стан граничної фінансової залежності. Перевищення поточних зобов'язань над активами на 22,7 млрд грн наприкінці 2025 року підтверджує висновки аудиторів про існування суттєвої невизначеності щодо здатності Компанії продовжувати діяльність без безперервної підтримки з боку ArcelorMittal S.A..

Таким чином, зобов'язання ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у 2022–2025 роках трансформувалися із традиційного інструменту фінансування у «подушку виживання». Домінування кредиторської заборгованості перед пов'язаними сторонами та авансів вказує на те, що компанія тримається на плаву виключно завдяки внутрішньогруповим ресурсам. Стабілізація структури зобов'язань та відновлення автономії можливі лише за умови виходу на прибутковість, що у 2026 році залишається під питанням через логістичні виклики та впровадження механізму СВМ.

Згідно наступного етапу аналізу проведемо поглиблене дослідження дебіторської та кредиторської заборгованості. Аналіз дебіторської заборгованості (табл. 2.14-2.15) є критично важливим для підтримки ліквідності компанії, особливо в умовах воєнного стану та переорієнтації логістичних ланцюгів. Дебіторська заборгованість є одним із найдинамічніших елементів оборотного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». У період 2022–2025 років її обсяги та структура зазнали суттєвої трансформації, що відображає не лише зміну ринкової кон'юнктури, а й стратегічні зусилля менеджменту з вивільнення грошових коштів для фінансування операційної діяльності в умовах війни.

Таблиця 2.14

Аналіз динаміки дебіторської заборгованості ПАТ «АМКР» (2022–2025 рр.), тис. грн

Стаття	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2024	31.12. 2025	Темп росту, %		
					2023/ 2022	2024/ 2023	2025/ 2024
За товари, роботи, послуги	7 292 154	5 853 988	4 796 290	3 605 386	80,28	81,93	75,17
За податками (ПДВ та ін.)	6 515 972	3 138 715	3 120 787	3 719 213	48,17	99,43	119,18
За виданими авансами	158 047	383 033	357 809	464 111	242,35	93,41	129,71
Інша поточна дебіторська заборг.	241 146	246 611	231 735	175 653	102,27	93,97	75,80
РАЗОМ	14 207 319	9 622 347	8 506 621	7 964 363	67,73	88,40	93,63

Джерело: розраховано автором

Аналіз показав, що загальна сума дебіторської заборгованості продемонструвала стійку тенденцію до скорочення: з 14,2 млрд грн на кінець 2022 року до 7,96 млрд грн у 2025 році (загальне падіння на 44%).

Таблиця 2.15

Аналіз структури дебіторської заборгованості ПАТ «АМКР» (2022–2025 рр.), %

Стаття	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2024	31.12. 2025	Відхилення		
					2023/ 2022	2024/ 2023	2025/ 2024
За товари, роботи, послуги	51,33	60,84	56,38	45,27	9,51	-4,46	-11,11
За податками (ПДВ та ін.)	45,86	32,62	36,69	46,70	-13,24	4,07	10,01
За виданими авансами	1,11	3,98	4,21	5,83	2,87	0,23	1,62
Інша поточна дебіторська заборг.	1,70	2,56	2,72	2,20	0,86	0,16	-0,52
РАЗОМ	100.00	100.00	100.00	100.00	-	-	-

Джерело: розраховано автором

Найбільш стрімке зниження відбулося у статті торговельної заборгованості, темп росту якої у 2025 році склав лише **75,2%** порівняно з попереднім роком. Таке скорочення зумовлене зменшенням експортних відвантажень через іноземні компанії групи ArcelorMittal (з 5,77 млрд грн у 2022 р. до 1,45 млрд грн у 2025 р.) та зміною умов оплати з метою прискорення надходження виручки. Водночас заборгованість вітчизняних покупців залишалася стабільною або навіть дещо зросла (з 1,58 млрд грн до 2,16 млрд грн), що підтверджує фокус Компанії на внутрішній ринок відбудови.

Аналіз структури вказує на зміну домінуючих статей. Якщо у 2023 році торговельна заборгованість складала 60,8% портфеля, то у 2025 році її частка впала до 45,3%, поступившись заборгованості за податками (46,7%). Ключовим елементом останньої залишається ПДВ до відшкодування. Компанія успішно залучає значні ресурси через цей механізм (8,22 млрд грн отримано у 2025 р.), проте накопичення невідшкодованого залишку у розмірі 3,72 млрд грн свідчить про вилучення значної частини ліквідності з обороту. Також помітним є ріст частки виданих авансів (з 1,1% до 5,8%), що відображає необхідність попередньої оплати критичної сировини та енергоносіїв в умовах дефіциту ресурсів на ринку.

Таким чином, аналіз дебіторської заборгованості АМКР за 2022–2025 роки свідчить про перехід від моделі накопичення торговельних активів до стратегії жорсткого управління ліквідністю. Скорочення торговельної дебіторської заборгованості свідчить про успішну роботу з клієнтами, проте висока питома вага податкових активів (ПДВ) створює додатковий тиск на фінансову стійкість. У 2026 році критично важливим залишиться збереження дисципліни відшкодування податків з бюджету та контроль за авансовими платежами в умовах зростання собівартості.

Аналіз якісних характеристик торговельної дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги фокусується на кредитних ризиках, термінах давності та дисципліні платежів контрагентів у надскладних умовах воєнного

стану (табл. 2.16). Якість дебіторської заборгованості є визначальним індикатором фінансового здоров'я підприємства, особливо в періоди економічної турбулентності. Для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у 2022–2025 роках управління цим активом стало інструментом виживання.

Таблиця 2.16

Аналіз якості торговельної дебіторської заборгованості АМКР (2022–2025 рр.), тис грн

Показник якості	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2025
Загальна сума бруто (100%)	7 355 748	5 909 329	4 798 164	3 607 289
Не прострочена (нормальна)	7 053 370	5 830 600	4 795 848	3 605 103
<i>Частка не простроченої заборг., %</i>	<i>95,89%</i>	<i>98,67%</i>	<i>99,95%</i>	<i>99,94%</i>
Усього простроченої	302 378	78 729	2 316	2 186
<i>Частка простроченої заборг., %</i>	<i>4,11%</i>	<i>1,33%</i>	<i>0,05%</i>	<i>0,06%</i>
в т.ч. прострочена до 6 місяців	238 784	23 388	442	283
в т.ч. прострочена понад 6 місяців	63 594	55 341	1 874	1 903
Резерв очікуваних кредитних збитків	(63 594)	(55 341)	(1 874)	(1 903)

Джерело: розраховано автором

Аналіз показав, що попри воєнні дії, якість дебіторської заборгованості АМКР залишається високою. Компанія застосовує консервативний підхід: понад 99% торгової заборгованості є не простроченою. Керівництво вважає кредитний ризик від компаній групи ArcelorMittal неістотним, тому резерв під очікувані збитки за цими статтями не створюється. Щодо третіх сторін, Компанія активно використовує акредитиви та щоденний моніторинг казначейством, що дозволило утримувати резерв сумнівних боргів на мінімальному рівні (1,9 млн грн у 2025 р.).

Протягом аналізованого періоду відбулося значне скорочення загальної суми торгової дебіторської заборгованості (брутто) - з 7,36 млрд грн у 2022 році до 3,61 млрд грн у 2025 році. Це скорочення супроводжувалося радикальним покращенням її структури за термінами давності. У 2022 році

частка простроченої заборгованості складала 4,11%, проте вже до кінця 2025 року вона була нівельована до статистичної похибки - 0,06%.

Важливо відзначити зміну політики кредитування: середній кредитний період, що надавався клієнтам, скоротився зі 140 днів у 2022 році до 30–90 днів у 2025 році. Така динаміка вказує на перехід Компанії до моделі «жорсткої ліквідності», де пріоритетом є не обсяги реалізації, а швидкість повернення коштів в оборот. Ключовим фактором, що забезпечує «стерильність» якості портфеля, є структура покупців. Лівова частка заборгованості припадає на іноземні підприємства під спільним контролем ArcelorMittal Group. Керівництво ПАТ «АМКР» офіційно трактує ризик неповернення цих коштів як неістотний, посиляючись на платоспроможність материнської групи, через що резерв під такі суми не нараховується.

Щодо розрахунків із третіми сторонами, Компанія впровадила багаторівневу систему захисту:

1. Попередній аналіз. Кожен клієнт проходить перевірку на кредитоспроможність перед отриманням відстрочки.
2. Акредитивна форма розрахунків. Активне застосування банківських гарантій для мінімізації ризиків неплатежів.
3. Щоденний моніторинг. Департамент казначейства здійснює безперервний контроль залишків, що дозволяє миттєво реагувати на затримки.

Політика резервування в ПАТ «АМКР» є консервативною та прозорою. Резерв очікуваних кредитних збитків створюється переважно у розмірі 100% для заборгованості, простроченої понад 6 місяців (180 днів). Протягом 2024–2025 років сума резерву значно зменшилася (до 1,9 млн грн), що стало наслідком активного списання безнадійних боргів минулих років (зокрема, у 2024 році було використано 53,5 млн грн резерву) та відсутності нових великих дефолтів покупців.

Отже, дебіторська заборгованість ПАТ «АМКР» станом на кінець 2025 року характеризується як актив найвищої якості. Концентрація розрахунків

всередині міжнародної групи та жорсткий операційний контроль дозволили підприємству уникнути знецінення оборотних коштів. Хоча загальний обсяг заборгованості зменшився через падіння експортної виручки, її практично нульова простроченість є критичним фактором підтримки ліквідності в умовах технічного дефіциту капіталу. Компанія успішно трансформувала свою систему продажів у безризикову модель, що є фундаментом для відновлення після нормалізації безпекової ситуації.

Проведене дослідження динаміки та структури поточних зобов'язань підприємства (табл. 2. 17-2.18) встановило, що у цей період запозичений капітал став основним інструментом підтримки життєдіяльності компанії в умовах критичного дефіциту обігових коштів та від'ємного власного капіталу.

Таблиця 2.17

**Аналіз динаміки поточних зобов'язань ПАТ «АМКР» (2022–2025
рр.), тис. грн**

Стаття	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2024	31.12. 2025	Темп росту, %		
					2023/ 2022	2024/ 2023	2025/ 2024
Торговельна та інша кредиторська заборгованість	10 940 716	11 620 228	30 578 060	41 621 062	+6,21	+163,14	+36,11
Інші поточні фінансові зобов'язання	6 764 244	12 000 297	6 063 258	4 616 384	+77,41	-49,47	-23,86
Поточні податкові зобов'язання / інше	651 152	1 003 064	269 133	109 612	+54,05	-73,17	-59,27
РАЗОМ	18 356 112	24 623 589	36 910 451	46 347 058	+34,14	+49,90	+25,56

Джерело: розраховано автором

Аналіз показав, що трансформація поточних зобов'язань ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у період 2022–2025 років відображає перехід

підприємства від традиційної моделі управління боргами до екстремальних методів підтримки ліквідності.

Таблиця 2.18

Аналіз структури поточних зобов'язань ПАТ «АМКР» (2022–2025 рр.), %

Стаття	31.12. 2022	31.12. 2023	31.12. 2024	31.12. 2025	Відхилення		
					2023/ 2022	2024/ 2023	2025/ 2024
Торговельна та інша кредиторська заборг.	59,60	47,19	82,84	89,80	-12,41	+6,96	59,60
Інші поточні фінансові зобов'язання	36,85	48,73	16,43	9,96	+11,88	-6,47	36,85
Поточні податкові зобов'язання / інше	3,55	4,08	0,73	0,24	+0,53	-0,49	3,55
РАЗОМ	100.00	100.00	100.00	100.00	-	-	-

Джерело: розраховано автором

Загальний обсяг короткострокових зобов'язань за цей час зріс у 2,5 рази - з 18,4 млрд грн до 46,3 млрд грн, що відбулося на тлі повної ерозії власного капіталу. Дана тенденція свідчить про глибоку фінансову залежність Групи від зовнішніх та внутрішньогрупових джерел фінансування.

Найбільш визначальним трендом стало експоненціальне зростання торговельної та іншої кредиторської заборгованості, яка у 2024 році продемонструвала аномальний темп росту в 163,14%. Цей процес не є наслідком звичайного розширення діяльності, а відображає паліативну стратегію виживання через залучення ресурсів материнської компанії ArcelorMittal S.A.

Ключовими драйверами зростання стали:

1. Одержані аванси. Сума авансів від покупців (переважно пов'язаних сторін Групи) зросла з 1,25 млрд грн у 2023 році до рекордних 16,3 млрд грн у 2025 році. Це де-факто є формою прихованого безвідсоткового фінансування операційних витрат.

2. Корпоративні послуги. Борг перед Групою за IT-послуги, R&D та ліцензійні збори досяг 9,0 млрд грн наприкінці 2025 року.

3. Заборгованість постачальникам. Витрати на енергоносії та сировину, що зросли через інфляцію та логістику, призвели до збільшення боргу перед постачальниками за матеріали до 8,3 млрд грн.

Структура поточної заборгованості зазнала радикальних змін: частка торговельної кредиторки зросла з 59,6% у 2022 році до 89,8% у 2025 році. Водночас питома вага інших фінансових зобов'язань (де відображається поточна частина кредитів ЄБРР) суттєво скоротилася у 2024–2025 роках. Це стало результатом успішної стратегії реструктуризації: у 2025 році Компанія провела негрошове погашення Кредиту 2 за рахунок отримання нового Кредиту 4, що дозволило перевести значну частину боргу до складу довгострокових зобов'язань із погашенням у 2029–2030 роках.

Попри ці кроки, стан ліквідності залишається критичним. Перевищення поточних зобов'язань над поточними активами на кінець 2025 року сягнуло 22,7 млрд грн. Це підтверджує стан технічного дефолту, за якого Компанія здатна виконувати зобов'язання лише за умови безперервного отримання авансів від акціонерів та відтермінування платежів усередині Групи.

Таким чином, аналіз поточної заборгованості ПАТ «АМКР» за 2022–2025 роки дозволяє констатувати повну втрату підприємством фінансової автономії. Поточні зобов'язання перетворилися із короткострокового інструменту розрахунків на основний капітал, що фінансує діяльність. Домінування кредиторської заборгованості перед пов'язаними сторонами у структурі пасивів свідчить про те, що життєздатність ПАТ «АМКР» у 2026 році повністю залежить від стратегічної волі материнської компанії ArcelorMittal продовжувати субсидування українського активу до моменту нормалізації безпекової ситуації.

Наступним етапом аналізу активів та пасивів ПАТ «АМКР» є порівняння обсягів торговельної дебіторської та кредиторської заборгованості Компанії (табл. 2.19).

Аналіз динаміки співвідношення торговельної дебіторської та кредиторської заборгованості ПАТ АМКР» (2022–2025 рр.), тис грн

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Товарна дебіторська заборгованість	7 292 154	5 853 988	4 796 290	3 605 386
Товарна кредиторська заборгованість	8 923 345	9 180 403	10 951 512	12 902 095
Коефіцієнт співвідношення (ДЗ/КЗ)	0,817	0,638	0,438	0,279

Джерело: розраховано автором

Аналіз динаміки товарних заборгованостей ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у період 2022–2025 років демонструє прогресуючий розрив між коштами, вилученими з обороту (дебіторська заборгованість), та зобов'язаннями перед постачальниками (кредиторська заборгованість). Дана тенденція свідчить про глибоку зміну фінансової моделі підприємства в умовах воєнного стану: від паритетного стану розрахунків до стратегії виживання за рахунок комерційного кредитування.

Протягом аналізованого періоду спостерігається стійке скорочення товарної дебіторської заборгованості, обсяг якої зменшився більше ніж удвічі - з 7,29 млрд грн у 2022 році до 3,61 млрд грн у 2025 році. Цей процес став наслідком впровадження політики «жорсткої ліквідності». Керівництво радикально скоротило середній кредитний період для покупців зі 140 днів у 2022 році до 30–90 днів у 2025 році.

На відміну від дебіторської, товарна кредиторська заборгованість продемонструвала безперервне зростання, збільшившись із 8,92 млрд грн у 2022 році до 12,90 млрд грн на кінець 2025 року (приріст на 45%). Основним чинником зростання стало подорожчання сировини та енергоносіїв (газу, електроенергії) внаслідок атак на інфраструктуру та інфляційних процесів. Збільшення боргів перед постачальниками за матеріали та послуги вказує на

те, що підприємство використовує відтермінування платежів як один із основних інструментів фінансування оборотного капіталу в умовах хронічної збитковості.

Найбільш тривожним сигналом є стрімке падіння коефіцієнта співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості - з 0,82 до 0,28. Це означає, що наприкінці 2025 року на кожну гривню боргу покупців припадало понад 3,5 гривні боргу перед постачальниками. Такий дисбаланс свідчить про гостру кризу ліквідності та повну втрату фінансової рівноваги. Перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською у такому масштабі підтверджує висновки аудиторів про існування «суттєвої невизначеності» щодо здатності підприємства продовжувати діяльність без зовнішньої фінансової підтримки.

Таким чином, хоча скорочення дебіторської заборгованості свідчить про ефективний контроль над збиранням виручки, воно не здатне компенсувати випереджаюче зростання боргів перед постачальниками. Відновлення нормального співвідношення заборгованостей у 2026 році цілком залежатиме від здатності компанії вийти на рівень беззбитковості та стабілізувати логістичні витрати.

Аналіз показників оборотності активів є критично важливим для розуміння операційної стійкості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у період 2023–2025 років. Ділова активність підприємства у цей час відображає складний процес відновлення після логістичного колапсу 2022 року та здатність менеджменту прискорювати трансформацію капіталу в умовах хронічної збитковості та військових ризиків.

Для ПАТ «АМКР» за 2023–2025 роки проведено розрахунок показників ділової активності (оборотності). Ці показники характеризують ефективність використання активів підприємства в умовах воєнного стану, логістичних обмежень та адаптації до нових ринків збуту. Результати аналізу свідчать про суттєве покращення ефективності використання активів у 2024 році порівняно з кризовим 2023 роком. Швидкість обороту загальної суми активів

зросла з 0,84 до 1,31 рази, що дозволило скоротити повний операційний цикл на 154 дні.

Таблиця 2.20

Аналіз показників оборотності активів ПАТ «АМКР» (2023–2025 рр.)

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення	
				2024-2023	2025-2024
1. Оборотність загальної суми активів					
швидкість (у разях)	0,84	1,31	1,34	0,47	0,03
період (у днях)	429	275	269	-154	-6
2. Оборотність поточних (оборотних) активів					
швидкість (у разях)	1,63	2,80	2,94	1,17	0,14
період (у днях)	221	129	122	-92	-7
3. Оборотність сукупної дебіторської заборгованості					
швидкість (у разях)	5,91	8,62	8,58	2,71	-0,04
період (інкасація), у днях	61	42	42	-19	0
4. Оборотність товарно-матеріальних запасів (ТМЗ)					
швидкість (у разях)	4,00	5,31	5,04	1,31	-0,27
період (зберігання), у днях	90	68	71	-22	3

Джерело: розраховано автором

Головним драйвером цієї позитивної тенденції стало стрімке зростання виручки (+54,3% у 2024 р.) завдяки розблокуванню «Українського морського коридору» та збільшенню завантаження потужностей до 50%. У 2025 році темпи оборотності стабілізувалися, що вказує на досягнення певного операційного «плато» в межах існуючої інфраструктурної пропускну́ї здатності.

Найбільш вражаючі результати продемонстровано у сфері інкасації дебіторської заборгованості. Компанія радикально змінила політику кредитування покупців, скоротивши середній термін повернення коштів із 61 дня у 2023 році до 42 днів у 2024–2025 роках. Таке прискорення оборотності (з 5,9 до 8,6 рази) свідчить про впровадження моделі «жорсткої ліквідності» та пріоритетність розрахунків усередині групи ArcelorMittal, де ризик

неплатежів оцінюється як неістотний. Це дозволило Групі частково компенсувати дефіцит власного капіталу шляхом швидшого вивільнення грошових ресурсів із розрахунків.

Оборотність товарно-матеріальних запасів (ТМЗ) продемонструвала позитивну кореляцію із темпами відновлення виробництва. У 2024 році швидкість обороту запасів зросла до 5,31 рази, а період зберігання скоротився до 68 днів (проти 90 днів у 2023 р.). Проте у 2025 році спостерігається незначне уповільнення оборотності ТМЗ (до 5,04 рази) та подовження періоду зберігання до 71 дня. Це зумовлено необхідністю накопичення страхових резервів сировини та енергоносіїв в умовах поглиблення енергетичної кризи та атак на інфраструктуру, що спостерігалися у другій половині 2025 року.

Узагальнюючи можна зазначити, що ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» протягом 2023–2025 років продемонструвало високу адаптивність, зумівши значно прискорити оборотність капіталу попри воєнний стан. Хоча швидкість обороту поточних активів зросла майже вдвічі (з 1,63 до 2,94 раза), підприємство все ще стикається із бар'єрами для подальшого зростання через логістичні ризики та високу собівартість. Подальше покращення показників ділової активності у 2026 році критично залежатиме від стабільності морського експорту та здатності компанії мінімізувати вплив вуглецевого коригування СВМ на ринках ЄС.

Фінансова діяльність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у період 2023–2025 років відображає складний процес адаптації одного з найбільших промислових підприємств України до умов повномасштабної війни. Попри глибоку операційну кризу 2022 року, звітність за наступні три роки свідчить про поступове відновлення доходів, хоча вихід на беззбитковість залишається недосягнутим через системний тиск зовнішніх чинників.

Висновки до розділу 2

Сучасне операційне середовище ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» характеризується станом екстремальної невизначеності, де традиційні бізнес-ризики інтегровані в контекст глобального воєнного конфлікту. Основним джерелом дестабілізації залишаються військові дії, які безпосередньо впливають на всі аспекти функціонування підприємства. Логістичний колапс, спричинений блокадою чорноморських портів у 2022 році, став головним тригером фінансової кризи, оскільки до війни понад 70% доходів Компанії залежали від експорту саме цими шляхами. Навіть за умови поступового відновлення морських перевезень у 2024–2025 роках, компанія залишається вразливою до атак на портову та енергетичну інфраструктуру, що провокує дефіцит ресурсів та неконтрольоване зростання витрат.

Ефективність діяльності ПАТ «АМКР» у досліджуваній період була жорстко обмежена зовнішніми чинниками: повномасштабною війною, руйнуванням енергетичної інфраструктури та блокадою портів. У 2022 році завантаження потужностей впало до критичних 20–25%, проте вже у 2024–2025 роках компанія стабілізувала виробництво на рівні 50% від довоєнних показників. Незважаючи на зростання виручки у 2024–2025 роках, Компанія залишалася збитковою через високі логістичні витрати, тарифи на енергоносії та військові ризики.

Ключовим фактором операційного відновлення стало часткове розблокування морського експорту через «Український морський коридор» наприкінці 2023 року. Це дозволило збільшити виручку з 41,9 млрд грн у 2023 році до 70,6 млрд грн у 2025 році. Незважаючи на зростання виручки у 2024–2025 роках, Компанія залишалася збитковою через високі логістичні витрати, тарифи на енергоносії та військові ризики.

Ефективність залишається низькою через випереджаюче зростання собівартості (особливо витрат на енергоносії, які у 2025 році сягнули 20,9 млрд грн) та логістичних витрат.

Фінансовий стан Компанії станом на кінець 2025 року характеризується як критично вразливий. Постійна збитковість (чисті збитки понад 8,8 млрд грн щорічно у 2024–2025 рр.) призвела до повної ерозії власного капіталу. Наприкінці 2025 року власний капітал Групи набув від’ємного значення — мінус 2,33 млрд грн, що свідчить про стан технічного дефолту за відсутності підтримки акціонерів.

Показники ліквідності також перебувають у зоні високого ризику: коефіцієнт поточної ліквідності у 2025 році склав лише 0,51, а поточні зобов’язання перевищили поточні активи на 22,7 млрд грн. Життєздатність компанії наразі забезпечується виключно за рахунок кредитної підтримки ЄБРР (загальний обсяг кредитів у 2025 році перевищив 7,6 млрд грн) та фінансових запевнень материнської компанії ArcelorMittal S.A..

Майнова структура ПАТ «АМКР» у 2023–2025 роках трансформувалася в бік збільшення частки реальних активів (основних засобів та запасів). Позитивним трендом є активізація капітальних вкладень, що забезпечує технологічну стійкість. Проте критично низький рівень грошових коштів та від’ємне значення чистих оборотних коштів на кінець 2025 року підтверджують стан «фінансової напруженості», де стабільність активів підтримується переважно за рахунок зростання зобов’язань перед материнською групою та ЄБРР.

Узагальнюючи, структура оборотних активів ПАТ «АМКР» трансформувалася в бік найменш ліквідних статей (запасів), що в поєднанні з дефіцитом грошових коштів створює значне навантаження на фінансову стійкість. Поступове зростання вартості запасів у 2024–2025 роках свідчить про адаптацію до роботи в умовах війни, проте відновлення здорової структури оборотного капіталу можливе лише за умови прискорення відшкодування ПДВ, нормалізації логістичних витрат та стабілізації безпекової ситуації.

Аналіз зобов’язань ПАТ «АМКР» у період 2022–2025 років свідчить про глибоку дестабілізацію фінансової структури підприємства. Внаслідок

повномасштабної війни компанія перейшла на модель функціонування, що майже повністю базується на запозиченому капіталі, обсяг якого зріс у 2,3 рази за аналізований період - з 24,4 млрд грн до рекордних 56,2 млрд грн.

Аналіз дебіторської заборгованості ПАТ «АМКР» за 2022–2025 роки свідчить про перехід від моделі накопичення торговельних активів до стратегії жорсткого управління ліквідністю. Скорочення торговельної дебіторки свідчить про успішну роботу з дебіторами, проте висока питома вага податкових активів (ПДВ) створює додатковий тиск на фінансову стійкість. У 2026 році критично важливим залишиться збереження дисципліни відшкодування податків з бюджету та контроль за авансовими платежами в умовах зростання собівартості.

Аналіз поточної заборгованості ПАТ «АМКР» за 2022–2025 роки дозволяє констатувати повну втрату підприємством фінансової автономії. Поточні зобов'язання перетворилися із короткострокового інструменту розрахунків на основний капітал, що фінансує діяльність. Домінування кредиторської заборгованості перед пов'язаними сторонами у структурі пасивів свідчить про те, що життєздатність ПАТ «АМКР» у 2026 році повністю залежить від стратегічної волі материнської компанії ArcelorMittal продовжувати субсидування українського активу до моменту нормалізації безпекової ситуації.

ПАТ «АМКР» протягом 2023–2025 років продемонструвало високу адаптивність, зумівши значно прискорити оборотність капіталу попри воєнний стан. Хоча швидкість обороту поточних активів зросла майже вдвічі (з 1,63 до 2,94 рази), підприємство все ще стикається із бар'єрами для подальшого зростання через логістичні ризики та високу собівартість. Подальше покращення показників ділової активності у 2026 році критично залежатиме від стабільності морського експорту та здатності компанії мінімізувати вплив вуглецевого коригування СВAM на ринках ЄС.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ І МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ ОБСЯГІВ АКТИВІВ ТА ПАСИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Рекомендації з оптимізації обсягів активів та джерел фінансування ПАТ «АМКР»

Для забезпечення реалізації стратегії ПАТ «АМКР» щодо виходу підприємства зі стану технічного дефолту та забезпечення операційної безперервності в умовах воєнного стану необхідно впровадити комплекс заходів. Проведений аналіз фінансового стану та операційної діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022–2025 роки виявив значну невідповідність фінансового стану підприємства вимогам Закону України «Про акціонерні товариства», зокрема щодо вартості чистих активів. Так, станом на 31.12.2025 власний капітал ПАТ «АМКР» став від’ємним (мінус 2,33 млрд грн), що згідно із законодавством вимагає негайних заходів для уникнення процедури ліквідації. Крім того, незалежні аудитори офіційно зафіксували «суттєву невизначеність» щодо здатності Компанії продовжувати діяльність, оскільки поточні зобов’язання перевищують активи на рекордні 22,75 млрд грн. Це негативно впливає на його показники фінансової стійкості та ліквідності. Для подолання кризи ліквідності та відновлення фінансової стійкості ПАТ «АМКР» можна запропонувати наступні рекомендації щодо оптимізації структури активів та пасивів підприємства.

1. Рекомендації з оптимізації структури активів.

Метою є вивільнення «замороженого» капіталу та підвищення мобільності оборотних коштів. Поточна структура оборотного капіталу є вкрай неефективною: 63,15% активів «заморожено» у запасах, тоді як частка грошових коштів впала до критичних 0,82%. Пропозиції щодо оптимізації обсягів активів передбачають здійснення наступних заходів:

Захід 1.1. - скорочення виробничих запасів. Станом на 2025 рік запаси становлять 63,15% усіх оборотних активів. Хоча накопичення страхових резервів є виправданим під час війни, уповільнення їх оборотності свідчить про неефективне використання ресурсів. Рекомендується провести ревізію неліквідних залишків та оптимізувати логістичні графіки для зменшення обсягів сировини на складах.

Захід 1.2. - прискорення відшкодування ПДВ. Заборгованість за податками (переважно ПДВ) сягнула 3,72 млрд грн. Це величезний ресурс, вилучений з обороту. Необхідно посилити взаємодію з державними органами для стабілізації графіків відшкодування, що дозволить поповнити критично низький залишок грошових коштів (лише 0,82% в активах).

Захід 1.3. - утримання моделі «жорсткої ліквідності» щодо дебіторів. Позитивний тренд скорочення терміну інкасації дебіторської заборгованості до 42 днів слід зберегти. Використання акредитивів та жорсткий контроль розрахунків із третіми сторонами дозволяють уникати сумнівних боргів.

2. Рекомендації з оптимізації структури пасивів.

Метою є врегулювання від'ємного власного капіталу та реструктуризація критичного боргового навантаження.

Захід 2.1. - відновлення власного капіталу (капіталізація). На кінець 2025 року власний капітал має від'ємне значення - мінус 2,33 млрд грн. Для виконання вимог законодавства та виходу зі стану технічного дефолту Компанії необхідне прийняття рішення акціонерами про збільшення статутного капіталу або конвертацію частини внутрішньогрупових боргів у капітал.

Захід 2.2. Подальша пролонгація та рефінансування кредитів ЄБРР. Компанія вже успішно перевела частину боргів у категорію довгострокових (до 2029–2030 рр.). Рекомендується у 2026 році використати відкритий ліміт на \$100 млн від ЄБРР саме для заміщення поточної заборгованості, щоб зняти тиск із графіка виплат на найближчі два роки.

Захід 2.3. - трансформація короткострокової кредиторської заборгованості. Поточні зобов'язання складають 85,96% пасивів, де домінують аванси від пов'язаних сторін (16,3 млрд грн). Доцільно узгодити з материнською групою ArcelorMittal переведення цих авансів у статус довгострокової фінансової допомоги, що дозволить формально покращити показник поточної ліквідності (який зараз становить лише 0,51).

Ключем до оптимізації є перехід від моделі «виживання за рахунок короткострокових авансів» до моделі стратегічної капіталізації. Це потребує синергії між фінансовою підтримкою материнської компанії та максимально швидким вивільненням коштів з дебіторської заборгованості та податкових активів для забезпечення операційної безперервності до моменту виходу на беззбитковість у 2026–2027 роках.

Зробимо детальний опис та обрахунок окремим пропонованим заходам.

Захід 1.2. - прискорення відшкодування ПДВ.

Прискорення відшкодування податку на додану вартість (ПДВ) є одним із найпотужніших внутрішніх важелів для оздоровлення фінансового стану ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», оскільки затримка відшкодування ПДВ становить один із найбільш критичних фінансових ризиків для ПАТ «АМКР». Водночас цей механізм є основним джерелом поповнення вільної ліквідності в умовах війни. На основі фінансової звітності та запропонованої моделі оптимізації, можна виділити наступні ключові ризики, пов'язані із затримкою ПДВ:

1. Критичне загострення дефіциту грошових коштів. Станом на кінець 2025 року частка грошових коштів в активах ПАТ «АМКР» впала до мінімальних 0,82% (439,5 млн грн). Оскільки ПДВ до відшкодування складає значну суму - 3,72 млрд грн, його затримка фактично позбавляє підприємство операційного «кисню», необхідного для виплати заробітної плати та оплати енергоносіїв.

2. Зрив плану внутрішньої оптимізації. Запропонована стратегія виходу з фінансової кризи передбачає мобілізацію внутрішніх ресурсів, де

відшкодування хоча б 50% залишку ПДВ має забезпечити приплив понад 1,8 млрд грн готівки. Без цих надходжень компанія не зможе сформувати ліквідний буфер і залишиться у стані повної залежності від авансів материнської компанії.

3. Збільшення розриву чистих оборотних коштів. Дефіцит оборотного капіталу підприємства вже сягнув катастрофічних -22,7 млрд грн. Затримка ПДВ означає подальше «замороження» мільярдів гривень у дебіторській заборгованості, що робить структуру балансу ще менш мобільною та підвищує ризики технічного дефолту.

4. Ризик втрати капітальної стійкості. В умовах від'ємного власного капіталу (- 2,33 млрд грн) будь-яке вимивання ліквідності через податкові затримки змушує компанію залучати ще більше позикового капіталу, що збільшує фінансові витрати на обслуговування боргів.

5. Зростання фінансової залежності від материнської групи. Через дефіцит внутрішніх надходжень ПАТ «АМКР» змушений нарощувати борги перед ArcelorMittal Group, зокрема за одержаними авансами, сума яких зросла до 16,3 млрд грн у 2025 році. Прискорення повернення ПДВ дозволить фінансувати операційні потреби за рахунок власних ресурсів, знижуючи потребу в нових безвідсоткових позиках та авансах від акціонерів.

Таким чином, затримка відшкодування ПДВ фактично блокує можливість переходу від «моделі виживання» до «моделі оптимізації», консервуючи кошти підприємства в бюджеті саме тоді, коли вони критично необхідні для забезпечення операційної безперервності та енергетичної безпеки.

Зробимо імовірнісний обрахунок зміни структури оборотних активів та показників ліквідності залежно від повноти та своєчасності конвертації цього податкового активу в грошові кошти.

Базові показники на 31.12.2025 (до коригування):

Грошові кошти: 439 545 тис. грн.

Дебіторська заборгованість за податками (ПДВ): 3 719 213 тис. грн.

Усього оборотних активів: 23 598 995 тис. грн.

Поточні зобов'язання: 46 347 058 тис. грн.

Запаси: 14 902 754 тис. грн.

Обрахунок пропозиції здійснимо за допомогою методів сценарійного аналізу за трьома сценаріями: консервативний (повернення 25% від суми), оптимістичний (повернення 100% суми), реалістичний (повернення 50% суми). Для цих сценаріїв обрахуємо коефіцієнти ліквідності (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Імовірнісні сценарії відшкодування ПДВ та їх вплив на ліквідність ПАТ «АМКР»

Сценарій	Обсяг нових грошових коштів	Оптимізований залишок грошей	Коеф. абсолютної ліквідності (факт 0,01)	Коеф. швидкої ліквідності (факт 0,19)	Коеф. поточної ліквідності (факт 0,51)
Поточний стан (факт)	0	439 545	0,01	0,19	0,51
Консервативний (25%)	929 803	1 369 348	0,03	0,19	0,51
Реалістичний (50%)	1 859 607	2 299 152	0,05	0,19	0,51
Оптимістичний (100%)	3 719 213	4 158 758	0,09	0,19	0,51

Джерело: розраховано автором

Як показують розрахунки своєчасне відшкодування ПДВ має критичний вплив саме на коефіцієнт абсолютної ліквідності. Навіть за реалістичного сценарію (відшкодування 50% залишку) обсяг готівки підприємства зростає в 5,2 рази. Оптимістичний сценарій дозволяє досягти показника 0,09, що наближає компанію до мінімально допустимих рівнів платоспроможності в умовах кризи, дозволяючи покривати майже 10% термінових зобов'язань миттєво.

Крім того відбудеться якісна зміна структури оборотних активів. Так, на кінець 2025 року грошові кошти становили лише 1,86% оборотних активів. Повне відшкодування ПДВ змінює цю структуру - частка «живих» грошей в оборотних активах зростає з 1,86% до 17,62%. Це радикально знижує

залежність ПАТ «АМКР» від щоденних авансів материнської компанії ArcelorMittal S.A. для фінансування критичного імпорту та виплати зарплат.

Якщо отримані від ПДВ кошти за оптимістичним сценарієм (3,72 млрд грн) будуть використані для погашення частини торговельної кредиторської заборгованості (яка становить 12,9 млрд грн), це призведе до наступних змін:

- Поточні зобов'язання скоротяться до 42,6 млрд грн.
- Коефіцієнт поточної ліквідності зросте з 0,51 до 0,55.

Отже, затримка відшкодування ПДВ фактично «консервує» в державному бюджеті ресурс, еквівалентний 8,5 місяцям виплат заробітної плати всього персоналу АМКР (виходячи з річних витрат у 5,45 млрд грн). Своєчасне повернення цих коштів є єдиним внутрішнім інструментом, здатним вивести показник абсолютної ліквідності з «нульової» зони без залучення нових кредитів.

Захід 2.1. - відновлення власного капіталу (капіталізація).

Конвертація 5 млрд грн боргу у власний капітал є ключовою аналітичною рекомендацією для виведення ПАТ «АМКР» зі стану технічного дефолту та відновлення його фінансової стійкості. На основі розрахунків моделі оптимізації та даних фінансової звітності за 2025 рік, такий захід матиме наступні ефекти:

1. Відновлення позитивного власного капіталу.

Станом на 31 грудня 2025 року власний капітал Групи набув від'ємного значення - мінус 2,33 млрд грн. Це стало наслідком кумулятивних збитків попередніх років. Конвертація боргу на суму 5 млрд грн дозволить повністю перекрити цей дефіцит і вивести власний капітал у позитивну зону на рівень +2,67 млрд грн.

2. Приведення діяльності у відповідність до законодавства.

Згідно із Законом України «Про акціонерні товариства», якщо вартість чистих активів зменшується більш ніж на 50%, товариство має вжити заходів для виправлення ситуації. У липні 2025 року акціонери ПАТ «АМКР» вже затвердили заходи щодо покращення фінансового стану та прийняли рішення

не розпочинати процедуру ліквідації. Капіталізація 5 млрд грн є юридичним інструментом для виконання вимог щодо чистих активів, що усуває правові ризики примусової ліквідації.

3. Покращення показників фінансової незалежності (автономії).

На кінець 2025 року коефіцієнт автономії компанії був від'ємним (-0,043), що означало повну відсутність фінансової незалежності від кредиторів. Після впровадження капіталізації цей показник повернеться у позитивну зону і складе приблизно 0,049. Хоча це все ще нижче нормативних значень, це демонструє зміну тренду з деструктивного на відновлювальний.

4. Зниження боргового навантаження (левериджу).

Основним об'єктом для конвертації розглядається частина внутрішньогрупового боргу, наприклад, заборгованість за корпоративні послуги (ІТ, R&D, ліцензійні збори), яка на кінець 2025 року сягнула 9,0 млрд грн. Конвертація 5 млрд грн із цієї суми дозволить зменшити обсяг поточних зобов'язань, що автоматично покращить коефіцієнт поточної ліквідності (який на кінець 2025 року становив критичні 0,51) та зменшить витрати на обслуговування боргів у майбутньому.

Можна передбачити, що конвертація 5 млрд грн боргу перетворює підприємство з об'єкта, що перебуває у стані технічного дефолту, на життєздатну структуру з позитивним капіталом, створюючи фінансову базу для подальшої «зеленої» трансформації та модернізації в умовах СВМ.

Зробимо розрахунок впливу такої конвертації на показники фінансової стійкості (автономії та левериджу). Даний розрахунок базується на припущенні, що частина внутрішньогрупової заборгованості за корпоративні послуги (яка на кінець 2025 року складала 9,0 млрд грн) буде капіталізована з метою виведення підприємства зі стану технічного дефолту (табл. 3.2 – 3.3).

Розрахунки показують, що найбільш вагомим ефектом є повернення коефіцієнта автономії у позитивну зону. Станом на кінець 2025 року цей показник мав від'ємне значення (-0,043), що де-факто означало стан «від'ємних чистих активів». Після капіталізації показник зростає до 0,049.

Хоча це все ще значно нижче нормативного рівня ($>0,5$), такий зсув на 9,2 відсоткових пункти демонструє перехід від деструктивної стадії (де зобов'язання «поглинають» активи) до стадії відновлення власної капітальної бази. Це усуває правові ризики примусової ліквідації товариства згідно з чинним законодавством України.

Таблиця 3.2

Обрахунок зміни структури пасивів ПАТ «АМКР» (на основі даних 31.12.2025), тис грн

Показник Пасиву	Значення (факт 2025)	Коригування (конвертація)	Прогнозне значення
Власний капітал	(2 334 411)	+ 5 000 000	2 665 589
Зобов'язання	56 253 419	(5 000 000)	51 253 419
— в т.ч. корпоративний борг	9 009 490	(5 000 000)	4 009 490
Усього Пасивів	53 919 008	0	53 919 008

Джерело: розраховано автором

Таблиця 3.3

Прогноз зміни показників автономії та фінансового левериджу ПАТ «АМКР» після впровадження заходу

Показник	Факт 2025	Після конвертації	Ефект (відхилення)
Коефіцієнт автономії	(0,043)	0,049	+0,092
Коефіцієнт фінансового левериджу	(24,09)	19,23	Вихід із кризи

Джерело: розраховано автором

Ситуація з фінансовим левериджем (співвідношенням запозичених та власних коштів) зазнає найбільш радикальної трансформації. Через від'ємний капітал у 2025 році показник також був від'ємним, але в результаті реалізації заходів стане позитивним і буде сигналізувати про посилення фінансової стійкості та зниження кредитного ризику.

Захід 2.3. - трансформація короткострокової кредиторської заборгованості.

Пропозиція щодо переведення одержаних авансів (переважно від пов'язаних сторін групи ArcelorMittal) у категорію довгострокової фінансової

допомоги є одним із найбільш дієвих інструментів для стабілізації фінансового стану підприємства. На основі аналізу такий крок матиме наступні ключові ефекти:

1. Радикальне покращення показників ліквідності.

Станом на кінець 2025 року торговельна кредиторська заборгованість за одержаними авансами сягнула 16,32 млрд грн. Ці кошти наразі класифікуються як поточні зобов'язання, що є головною причиною критично низького коефіцієнта поточної ліквідності.

Рекласифікація цих 16,3 млрд грн у непоточні зобов'язання дозволить скоротити обсяг короткострокових боргів на 35%. У поєднанні з іншими заходами це дозволить підняти коефіцієнт поточної ліквідності до нормативного рівня понад 1,0, що формально виведе компанію зі стану технічного дефолту.

2. Покриття дефіциту чистих оборотних коштів.

Наразі в Компанії спостерігається катастрофічний розрив: поточні зобов'язання перевищують поточні активи на 22,75 млрд грн. Це створює «суттєву невизначеність» щодо здатності продовжувати безперервну діяльність, на яку вказують аудитори.

Переведення авансів у довгострокову допомогу одномоментно закриває близько 70% цього розриву. Це трансформує структуру балансу, роблячи її стійкішою до короткострокових коливань ринку та логістичних шоків.

3. Зняття ризику негайного повернення коштів.

Аванси від пов'язаних сторін на суму 16,3 млрд грн фактично є формою безвідсоткового фінансування операційних витрат. Проте, залишаючись у складі поточних зобов'язань, вони створюють теоретичний ризик вимоги негайного повернення, що компанія не здатна виконати самостійно.

Закріплення статусу «довгострокової допомоги» (наприклад, до 2029–2030 років, аналогічно до нових кредитів ЄБРР) юридично гарантує, що ці ресурси залишаться в обороті підприємства на період воєнного стану та перші роки відбудови.

4. Покращення кредитного рейтингу та довіри партнерів.

Наявність від'ємного власного капіталу та величезних короткострокових боргів лякає зовнішніх контрагентів. Хоча ця операція не збільшує власний капітал напряду (на відміну від капіталізації), вона значно оздоровлює структуру пасивів. Це дає сильний сигнал постачальникам і банкам (зокрема ЄБРР), що материнська група ArcelorMittal S.A. надає не просто «тимчасові аванси», а стратегічну довгострокову підтримку українському активу.

Тому переведення авансів у довгострокову категорію є фінансовою операцією, яка дозволяє перетворити борг на капітал, що фінансує її довгострокове виживання та майбутню «зелену» трансформацію.

3.2. Оцінка впливу пропонованих заходів на фінансові показники ПАТ «АМКР»

За зробленими рекомендаціями та прогнозними розрахунками згідно запропонованих заходів з оптимізації активів та пасивів Компанії передбачено, що буде позитивний вплив на показники діяльності, зокрема на показники ліквідності та ділової активності. Перед цим розрахунком розглянемо зміст пропонованої моделі оптимізації активів та пасивів, яка і визначатиме рівень показників.

Для обрахунку використаємо наступні базові припущення щодо оптимізації:

1. Запаси. Скорочення на 15% за рахунок ліквідації неходових залишків та оптимізації логістики (вивільнення 2 235 413 тис. грн).
2. Податки. Отримання відшкодування 50% залишку ПДВ (переведення 1 859 606 тис. грн із дебіторської заборгованості в грошові кошти).
3. Кредити. Повне рефінансування поточної частини кредиту ЄБРР у довгострокову заборгованість (2 535 638 тис. грн).

4. Аванси. Переведення авансів від пов'язаних сторін у категорію довгострокової фінансової допомоги (16 324 512 тис. грн).

5. Капіталізація. Конвертація частини боргу за корпоративні послуги (із загальної суми 9,0 млрд грн) у власний капітал на суму 5 000 000 тис. грн.

Зробимо прогнозну структуру Балансу Компанії (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

**Прогнозна структура Балансового звіту ПАТ «АМКР» до і після
впровадження пропонованих заходів щодо оптимізації активів та
пасивів, тис грн**

Стаття Балансу	Значення на 31.12.2025	Коригування (+/-)	Оптимізоване значення
АКТИВИ			
Грошові кошти	439 545	+4 095 019*	4 534 564
Поточні запаси	14 902 754	-2 235 413	12 667 341
Дебіторська заборгованість за податками	3 719 213	-1 859 606	1 859 607
Усього активів (ТА)	53 919 008	0	53 919 008
ПАСИВИ			
Власний капітал	(2 334 411)	+5 000 000	2 665 589
Непоточні зобов'язання	9 906 361	+18 860 150**	28 766 511
Поточні зобов'язання	46 347 058	-23 860 150***	22 486 908
Усього пасивів	53 919 008	0	53 919 008

* Грошовий потік від скорочення запасів (2,2 млрд) та відшкодування ПДВ (1,8 млрд).

** Рефінансування кредиту ЄБРР (2,5 млрд) + Рекласифікація авансів (16,3 млрд).

***Рефінансування (2,5 млрд) + Аванси (16,3 млрд) + Капіталізація боргу (5,0 млрд).

На основі нової моделі Балансу зробимо обґрунтування можливих наслідків та більш детальний обрахунок впливу заходів на фінансовий стан та ділову активність ПАТ «АМКР». Прогноз зміни показників ліквідності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» (АМКР) на 2026–2027 роки буде спиратися на офіційні плани менеджменту щодо рефінансування боргів, очікуваних обсягах виробництва та нових зовнішніх викликах, таких як впровадження механізму СВМ.

На основі проведеного аналізу можна виділити наступні ключові фактори впливу на ліквідність у цей період:

1. Ефект від рефінансування боргів перед ЄБРР.

Найважливішим чинником, що може позитивно вплинути на коефіцієнт поточної ліквідності у 2026–2027 роках, є стратегія управління заборгованістю:

Компанія має домовленість про можливість залучення нового траншу від ЄБРР у розмірі до 100 млн доларів США для рефінансування кредитів, термін погашення яких припадає саме на 2026–2027 роки.

Переведення короткострокової частини боргу (яка на кінець 2025 року складала 2,5 млрд грн за Кредитом 3) у довгострокову категорію дозволить формально зменшити обсяг поточних пасивів, що сприятиме зростанню коефіцієнта поточної ліквідності з поточного рівня 0,51.

2. Вплив операційної діяльності та ризику СВАМ.

Незважаючи на плани з рефінансування, ліквідність залишатиметься під значним тиском через такі фактори:

По-перше, прогнозована збитковість. Керівництво Групи припускає, що діяльність може залишатися збитковою протягом усього прогнозного періоду (щонайменше до 2027 року) через високу собівартість та воєнні ризики. Це означає подальше «витискання» оборотних коштів на покриття операційних витрат.

По-друге, запровадження СВАМ. З 1 січня 2026 року вводиться в дію європейський вуглецевий податок (СВАМ). Компанія визнає, що це може призвести до втрати найбільш прибуткового ринку ЄС або значних додаткових витрат, що негативно позначиться на грошових потоках від експорту.

По-третє, зміни виробничих планів. На 2026 рік заплановано невелике зростання обсягів (сталь - до 1,86 млн т проти 1,7 млн т у 2025 р.), що потребуватиме додаткового фінансування робочого капіталу.

3. Роль підтримки материнської компанії.

Стабільність ліквідності у 2026–2027 роках критично залежатиме від материнської компанії ArcelorMittal S.A. Менеджмент продовжує спиратися

на отримані письмові запевнення материнської групи щодо надання ліквідності та залучення авансів від пов'язаних сторін. Без конвертації частини боргів у капітал (як пропонувалося в рекомендаціях) або надання безповоротної допомоги, чисті оборотні кошти залишатимуться у глибоко від'ємній зоні (дефіцит на кінець 2025 р. становив 22,7 млрд грн).

Зробимо прогноз нових значень показників ліквідності з урахуванням комплексу заходів щодо оптимізації обсягів активів та пасивів Компанії (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Прогноз показників ліквідності ПАТ «АМКР» після впровадження рекомендацій

Показник	Стан на 31.12.2025	Прогноз на 2026–2027 роки
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,51	Ймовірне помірне зростання до 0,60–0,70 за умови успішного рефінансування боргів ЄБРР, але показник залишиться значно нижче норми (2,0).
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,19	Стабілізація на низькому рівні. Значна частина оборотних активів залишиться «замороженою» у запасах та невідшкодованому ПДВ.
Чисті оборотні кошти	-(22,7) млрд грн	Дефіцит може дещо скоротитися завдяки реструктуризації кредитів, проте системний розрив ліквідності збережеться до моменту припинення війни.

Джерело: розраховано автором

За нашими прогнозами внаслідок впровадження рекомендацій у 2026–2027 роках ПАТ «АМКР» перебуватиме у стані «керованої кризи ліквідності». Вирішальним фактором стане здатність компанії переорієнтувати експорт на ринки Азії та Латинської Америки для компенсації впливу СВМ та отримання нового фінансування від ЄБРР під гарантії материнської групи.

Наступним кроком розрахуємо вплив комплексу запропонованих заходів на показники ділової активності. Оптимізація передбачає перерозподіл структури активів: скорочення запасів на 15% та відшкодування 50% залишку

ПДВ, що трансформує ці «заморожені» ресурси у грошові кошти обсягом 4,1 млрд грн без зміни загальної валюти балансу.

Як показав аналіз ефективність управління активами є фундаментальною умовою виживання АМКР в умовах технічного дефіциту власного капіталу. Запропонована стратегія оптимізації, що базується на мобілізації внутрішніх резервів, дозволяє суттєво прискорити рух оборотних коштів, не потребуючи додаткових зовнішніх запозичень. Ключовий економічний ефект досягається за рахунок радикального прискорення двох найважливіших етапів операційного циклу: зберігання запасів та інкасації заборгованості (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

**Вплив пропонованих заходів та показники оборотності активів ПАТ
«АМКР»**

Показник оборотності	Факт на 31.12.2025	Оптимізована модель активів	Ефект (відхилення)
1. Оборотність сукупної дебіторської заборг.			
швидкість (у разях)	8,87	11,57	+2,70 рази
період інкасації (у днях)	41	31	-10 днів
2. Оборотність товарно-матеріальних запасів			
швидкість (у разях)	5,03	5,92	+0,89 рази
період зберігання (у днях)	72	61	-11 днів
3. Оборотність поточних активів			
швидкість (у разях)	2,99	2,99	0,00*
період обороту (у днях)	120	120	0,00*
4. Оборотність загальної суми активів			
швидкість (у разях)	1,31	1,31	0,00*
період обороту (у днях)	275	275	0,00*

Джерело: розраховано автором

Як показують розрахунки скорочення залишків сировини та матеріалів на 15% дозволяє підвищити швидкість обороту ТМЗ до 5,92 рази. Це скорочує період перебування капіталу в товарній формі на 11 днів. Враховуючи масштаб виробництва ПАТ «АМКР», таке прискорення вивільняє ресурси, які раніше були «заморожені» у неліквідних або

надлишкових страхових резервах.

Зокрема, найбільш динамічну зміну продемонстрував показник оборотності дебіторської заборгованості. Завдяки відшкодуванню 50% залишку ПДВ (1,86 млрд грн), сукупна сума дебіторської заборгованості скорочується, що призводить до зростання швидкості її обороту з 8,87 до 11,57 рази. Це дозволяє підприємству отримувати грошовий еквівалент своєї виручки на 10 днів швидше. Сумарно за обома напрямками (запаси та ДЗ) операційний цикл скорочується на 21 день, що є критично важливим фактором для підтримки поточної ліквідності.

Хоча загальні показники оборотності балансу залишаються стабільними, якість оборотного капіталу зазнає кардинальних змін. Замість низьколіквідних запасів та очікуваних податкових виплат, підприємство отримує 4,53 млрд грн «живих» грошових коштів. Це дозволяє АМКР перейти від моделі пасивного очікування авансів від материнської групи до активного фінансування операційних витрат власним коштом.

Таким чином, економічний ефект від реалізації пропозицій полягає не лише у покращенні показників оборотності (інкасація швидше на 10 днів, зберігання менше на 11 днів), а й у створенні автономного ліквідного буфера. Новий рівень показників свідчить про перехід компанії до стадії інтенсивного управління активами, де швидкість обороту капіталу стає основним інструментом компенсації воєнних ризиків та підготовки до впровадження механізму СВМ у 2026 році.

Нижче представлено узагальнену таблицю обґрунтування доцільності та очікуваних вигод від реалізації заходів з фінансової оптимізації ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» (табл. 3.6). Оптимізовані значення базуються на моделі фінансового оздоровлення, де сукупний ефект від рекласифікації боргів та монетизації ПДВ дозволяє ліквідувати дефіцит чистих оборотних коштів і вийти на рівень +1,1 млрд грн ЧОК. Таблиця демонструє, що конвертація боргу перед материнською групою ArcelorMittal у капітал (на суму 5 млрд грн) дозволяє компанії вийти зі стану від'ємного власного

капіталу. Це усуває правові ризики щодо ліквідації акціонерного товариства та відновлює базову фінансову незалежність.

Таблиця 3.6

Обґрунтування та стратегічні вигоди від оптимізації активів та пасивів ПАТ «АМКР»

Напрямок оптимізації	Обґрунтування доцільності заходів	Очікувані вигоди
Капітальна стійкість (капіталізація 5 млрд грн)	Необхідність виконання вимог Закону «Про акціонерні товариства» через від’ємний власний капітал (-2,33 млрд грн).	<i>1. Зняття юридичних ризиків.</i> Вихід із зони технічного дефолту, усунення загрози ліквідації та відновлення коефіцієнта автономії у позитивну зону.
Управління зобов’язаннями (рекластифікація авансів 16,3 млрд грн)	Поточні зобов’язання перевищують активи на 22,75 млрд грн, створюючи «суттєву невизначеність» щодо безперервності діяльності.	<i>2. Оздоровлення ліквідності.</i> Зростання коефіцієнта поточної ліквідності з 0,51 до 1,05. Юридичне закріплення ресурсів в обороті до 2029–2030 рр..
Мобілізація внутрішніх ресурсів (запаси та ПДВ)	Частка грошових коштів в активах впала до критичних 0,82%. Величезний ресурс (3,72 млрд грн) «заморожений» у невідшкодованому ПДВ.	<i>3. Створення автономного ліквідного буферу.</i> Акумуляція понад 4,5 млрд грн «живих» грошей, що достатньо для фінансування зарплат протягом 8,5 місяців без нових позик.
Операційна ефективність (прискорення оборотності)	Уповільнення оборотності запасів (період зберігання до 72 днів) стримує фінансове відновлення.	<i>4. Скорочення операційного циклу.</i> Прискорення інкасації на 10 днів та зменшення періоду зберігання запасів на 11 днів (сумарний ефект - 21 день).
Зовнішня стратегічна позиція (СВАМ та ЄБРР)	Необхідність підготовки до впровадження європейського вуглецевого податку (СВАМ) з 2026 року та збереження доступу до ринку ЄС.	<i>5. Відновлення довіри інвесторів.</i> Покращення кредитного профілю для отримання нових траншів від ЄБРР (до \$100 млн) та інвестицій у «зелену» модернізацію.

Джерело: розраховано і узагальнено автором

Найбільший ефект дає рекласифікація одержаних авансів (16,3 млрд грн) та поточної частини кредитів ЄБРР (2,5 млрд грн). Це дозволяє скоротити поточні зобов'язання більш ніж удвічі, в результаті чого коефіцієнт поточної ліквідності зростає з критичних 0,51 до прийнятних 1,05. Підприємство

вперше за період війни отримує позитивне значення чистих оборотних коштів.

Оптимізація запасів та прискорення повернення ПДВ з бюджету дозволяють акумулювати понад 4,5 млрд грн грошових коштів. Це створює надійний ліквідний буфер, який покриває витрати на оплату праці та енергоносії на кілька місяців вперед без потреби у нових термінових запозиченнях.

Отже, запропонована модель доводить, що за умови підтримки акціонерів (через капіталізацію боргів) та активної роботи з державними органами (щодо ПДВ), АМКР здатний відновити фінансову рівновагу навіть за поточного рівня завантаження потужностей у 50%. Це створює необхідний фундамент для переходу до стадії повоєнної модернізації та «зеленої» трансформації.

Висновки до розділу 3

Впровадження запропонованого комплексу заходів з оптимізації активів та пасивів дозволить ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» досягти радикального оздоровлення фінансового стану, відновити юридичну відповідність вимогам законодавства та створити ресурсний буфер для виживання в умовах війни.

Основні вигоди для підприємства можна згрупувати за наступними стратегічними напрямками:

1. Відновлення капітальної стійкості та зняття юридичних ризиків.

Найголовнішою вигодою від конвертації 5 млрд грн боргу у капітал є вихід із зони від'ємного власного капіталу, який на кінець 2025 року становив мінус 2,33 млрд грн.

- Усунення загрози ліквідації. Це дозволить компанії виконати вимоги

Закону України «Про акціонерні товариства» щодо вартості чистих активів та зняти ризики примусової ліквідації.

- Повернення автономії. Коефіцієнт автономії вийде з від'ємних значень у позитивну зону, що свідчитиме про початок відновлення фінансової незалежності від кредиторів.

2. Радикальне покращення ліквідності та платоспроможності.

Реалізація заходів із рекласифікації авансів (16,3 млрд грн) та рефінансування кредитів ЄБРР призведе до якісної трансформації структури балансу:

- Зростання коефіцієнта поточної ліквідності. Показник підніметься з критичних 0,51 до 1,05, що формально виведе ПАТ «АМКР» зі стану технічного дефолту.

- Покриття дефіциту оборотного капіталу. Системний розрив ліквідності у 22,7 млрд грн буде ліквідований, а підприємство отримає позитивне значення чистих оборотних коштів (близько 1,1 млрд грн).

- Зняття тиску щодо повернення боргів. Переведення авансів у довгострокову допомогу гарантує, що ці ресурси залишаться в обороті компанії до 2029–2030 років, знімаючи ризик вимоги негайного повернення коштів.

3. Мобілізація внутрішніх грошових ресурсів.

Оптимізація активів (скорочення запасів на 15% та відшкодування 50% залишку ПДВ) забезпечить прямий приплив ліквідності:

- Грошовий буфер. Компанія акумулює понад 4,5 млрд грн «живих» грошей, що збільшить частку готівки в активах у 10 разів (з 0,82% до 8,4%).

- Операційна автономія. Цих коштів достатньо для покриття виплат заробітної плати персоналу протягом 8,5 місяців або оплати критичного імпорту сировини без нових термінових запозичень.

4. Підвищення операційної ефективності (оборотність активів).

Прискорення трансформації активів дозволить значно скоротити операційний цикл:

- Швидша інкасація. Період збору дебіторської заборгованості скоротиться на 10 днів (з 41 до 31 дня).

- Ефективне управління складом. Період зберігання запасів зменшиться на 11 днів, що вивільнить капітал, раніше «заморожений» у надлишкових страхових резервах.

- Сумарний ефект. Загальне скорочення операційного циклу на 21 день дозволить швидше реагувати на ринкові зміни та логістичні виклики.

5. Посилення позицій перед зовнішніми стейкхолдерами.

- Довіра кредиторів. Оздоровлення балансу стане сильним сигналом для ЄБРР та інших фінансових інституцій щодо безумовної підтримки ПАТ «АМКР» з боку материнської групи ArcelorMittal S.A., що полегшить отримання нових пільгових кредитів.

- Підготовка до СВАМ. Фінансова стабілізація є необхідним фундаментом для відновлення інвестицій у декарбонізацію, що дозволить зберегти присутність на ринку ЄС після впровадження механізму СВАМ у 2026 році.

У разі проведення пропонованих заходів ПАТ «АМКР» трансформується з об'єкта, що перебуває під загрозою безперервності діяльності, у життєздатну структуру з позитивним капіталом, ліквідним грошовим буфером та ефективними операційними циклами, готовим до повоєнної відбудови та «зеленого» переходу.

ВИСНОВКИ

Активи підприємства є складною, багаторівневою економічною категорією, що поєднує в собі юридичні, фінансові та облікові аспекти. Нормативне поле жорстко лімітує критерії визнання активів для забезпечення прозорості ринку, тоді як фінансовий менеджмент розглядає їх як динамічну систему, що потребує безперервної оптимізації. Ефективне збалансування необоротних та оборотних активів, розуміння їхньої сутності та здатність мінімізувати пов'язані з ними ризики є фундаментальною умовою забезпечення фінансової стійкості, максимізації ринкової вартості та успішної реалізації стратегічних цілей будь-якого суб'єкта господарювання.

Для системного управління ресурсами підприємства та коректного відображення їх у звітності використовують розгалужену класифікацію активів. Вона дозволяє оцінити не лише матеріальну форму майна, а й швидкість його перетворення на живі гроші, участь у виробничому процесі та рівень юридичного контролю.

У сучасній економічній науці джерела фінансування, що узагальнено відображаються у пасиві балансу, розглядаються як фінансова основа формування активів та головний чинник забезпечення фінансової стійкості суб'єкта господарювання. Джерела фінансування (пасиви) представляють собою сукупність власних та залучених коштів, які підприємство використовує для здійснення своєї статутної діяльності, розширеного відтворення та виконання фінансових зобов'язань. Розуміння природи та класифікації цих джерел є критично важливим для прийняття ефективних управлінських рішень щодо оптимізації структури капіталу.

Класифікація джерел фінансування підприємства є багатогранною системою, де власний капітал забезпечує фінансову незалежність та стійкість, а позиковий - дозволяє нарощувати обсяги діяльності та підвищувати рентабельність за рахунок фінансового левериджу. Оптимальна

структура пасивів є індивідуальною для кожного підприємства і залежить від галузевих особливостей, стадії життєвого циклу та стану фінансового ринку. Системне розуміння цих джерел дозволяє менеджменту формувати збалансовану фінансову стратегію, спрямовану на максимізацію ринкової вартості бізнесу.

Науковці пропонують комплексний та багатоетапний підхід до методики аналізу активів та пасивів, що охоплює як загальну оцінку їхнього стану, так і глибоке дослідження окремих складників та чинників впливу. Аналітична цінність вертикального та горизонтального аналізу полягає у створенні комплексної картини стану майна та джерел його фінансування, що є необхідним фундаментом для подальшого розрахунку коефіцієнтів фінансової стійкості, ліквідності та ефективності використання активів. Коефіцієнтний підхід є одним із базових методів аналізу активів та джерел їхнього фінансування, оскільки він дозволяє трансформувати абсолютні показники фінансової звітності у відносні величини, що забезпечує можливість порівняння результатів діяльності підприємства у часі, з нормативними значеннями або з показниками конкурентів.

Для об'єктивної оцінки фінансового стану підприємства науковці пропонують аналізувати систему показників, які розподіляються на дві основні групи: коефіцієнти ліквідності (платоспроможності) та коефіцієнти фінансової стійкості. Для повного аналізу слід використовувати поєднання абсолютних показників (наявність власного оборотного капіталу) та відносних коефіцієнтів, порівнюючи їх із нормативними значеннями та досліджуючи в динаміці.

Сучасне операційне середовище ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» характеризується станом екстремальної невизначеності, де традиційні бізнес-ризики інтегровані в контекст глобального воєнного конфлікту. Основним джерелом дестабілізації залишаються військові дії, які безпосередньо впливають на всі аспекти функціонування підприємства. Логістичний колапс, спричинений блокадою чорноморських портів у 2022 році, став головним

тригером фінансової кризи, оскільки до війни понад 70% доходів Компанії залежали від експорту саме цими шляхами. Навіть за умови поступового відновлення морських перевезень у 2024–2025 роках, компанія залишається вразливою до атак на портову та енергетичну інфраструктуру, що провокує дефіцит ресурсів та неконтрольоване зростання витрат.

Ефективність діяльності ПАТ «АМКР» у досліджуваний період була жорстко обмежена зовнішніми чинниками: повномасштабною війною, руйнуванням енергетичної інфраструктури та блокадою портів. У 2022 році завантаження потужностей впало до критичних 20–25%, проте вже у 2024–2025 роках компанія стабілізувала виробництво на рівні 50% від довоєнних показників. Незважаючи на зростання виручки у 2024–2025 роках, Компанія залишалася збитковою через високі логістичні витрати, тарифи на енергоносії та військові ризики.

Ключовим фактором операційного відновлення стало часткове розблокування морського експорту через «Український морський коридор» наприкінці 2023 року. Це дозволило збільшити виручку з 41,9 млрд грн у 2023 році до 70,6 млрд грн у 2025 році. Незважаючи на зростання виручки у 2024–2025 роках, Компанія залишалася збитковою через високі логістичні витрати, тарифи на енергоносії та військові ризики.

Ефективність залишається низькою через випереджаюче зростання собівартості (особливо витрат на енергоносії, які у 2025 році сягнули 20,9 млрд грн) та логістичних витрат.

Фінансовий стан Компанії станом на кінець 2025 року характеризується як критично вразливий. Постійна збитковість (чисті збитки понад 8,8 млрд грн щорічно у 2024–2025 рр.) призвела до повної ерозії власного капіталу. Наприкінці 2025 року власний капітал Групи набув від’ємного значення — мінус 2,33 млрд грн, що свідчить про стан технічного дефолту за відсутності підтримки акціонерів.

Показники ліквідності також перебувають у зоні високого ризику: коефіцієнт поточної ліквідності у 2025 році склав лише 0,51, а поточні

зобов'язання перевищили поточні активи на 22,7 млрд грн. Життєздатність компанії наразі забезпечується виключно за рахунок кредитної підтримки ЄБРР (загальний обсяг кредитів у 2025 році перевищив 7,6 млрд грн) та фінансових запевнень материнської компанії ArcelorMittal S.A..

Майнова структура ПАТ «АМКР» у 2023–2025 роках трансформувалася в бік збільшення частки реальних активів (основних засобів та запасів). Позитивним трендом є активізація капітальних вкладень, що забезпечує технологічну стійкість. Проте критично низький рівень грошових коштів та від'ємне значення чистих оборотних коштів на кінець 2025 року підтверджують стан «фінансової напруженості», де стабільність активів підтримується переважно за рахунок зростання зобов'язань перед материнською групою та ЄБРР.

Узагальнюючи, структура оборотних активів ПАТ «АМКР» трансформувалася в бік найменш ліквідних статей (запасів), що в поєднанні з дефіцитом грошових коштів створює значне навантаження на фінансову стійкість. Поступове зростання вартості запасів у 2024–2025 роках свідчить про адаптацію до роботи в умовах війни, проте відновлення здорової структури оборотного капіталу можливе лише за умови прискорення відшкодування ПДВ, нормалізації логістичних витрат та стабілізації безпекової ситуації.

Аналіз зобов'язань ПАТ «АМКР» у період 2022–2025 років свідчить про глибоку дестабілізацію фінансової структури підприємства. Внаслідок повномасштабної війни компанія перейшла на модель функціонування, що майже повністю базується на запозиченому капіталі, обсяг якого зріс у 2,3 раза за аналізований період - з 24,4 млрд грн до рекордних 56,2 млрд грн.

Аналіз дебіторської заборгованості ПАТ «АМКР» за 2022–2025 роки свідчить про перехід від моделі накопичення торговельних активів до стратегії жорсткого управління ліквідністю. Скорочення торговельної дебіторки свідчить про успішну роботу з дебіторами, проте висока питома вага податкових активів (ПДВ) створює додатковий тиск на фінансову

стійкість. У 2026 році критично важливим залишиться збереження дисципліни відшкодування податків з бюджету та контроль за авансовими платежами в умовах зростання собівартості.

Аналіз поточної заборгованості ПАТ «АМКР» за 2022–2025 роки дозволяє констатувати повну втрату підприємством фінансової автономії. Поточні зобов'язання перетворилися із короткострокового інструменту розрахунків на основний капітал, що фінансує діяльність. Домінування кредиторської заборгованості перед пов'язаними сторонами у структурі пасивів свідчить про те, що життєздатність ПАТ «АМКР» у 2026 році повністю залежить від стратегічної волі материнської компанії ArcelorMittal продовжувати субсидування українського активу до моменту нормалізації безпекової ситуації.

ПАТ «АМКР» протягом 2023–2025 років продемонструвало високу адаптивність, зумівши значно прискорити оборотність капіталу попри воєнний стан. Хоча швидкість обороту поточних активів зросла майже вдвічі (з 1,63 до 2,94 раза), підприємство все ще стикається із бар'єрами для подальшого зростання через логістичні ризики та високу собівартість. Подальше покращення показників ділової активності у 2026 році критично залежатиме від стабільності морського експорту та здатності компанії мінімізувати вплив вуглецевого коригування СВAM на ринках ЄС.

Впровадження запропонованого комплексу заходів з оптимізації активів та пасивів дозволить ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» досягти радикального оздоровлення фінансового стану, відновити юридичну відповідність вимогам законодавства та створити ресурсний буфер для виживання в умовах війни.

Основні вигоди для підприємства можна згрупувати за наступними стратегічними напрямками:

1. Відновлення капітальної стійкості та зняття юридичних ризиків.

Найголовнішою вигодою від конвертації 5 млрд грн боргу у капітал є вихід із зони від'ємного власного капіталу, який на кінець 2025 року

становив мінус 2,33 млрд грн.

- Усунення загрози ліквідації. Це дозволить компанії виконати вимоги Закону України «Про акціонерні товариства» щодо вартості чистих активів та зняти ризики примусової ліквідації.

- Повернення автономії. Коефіцієнт автономії вийде з від'ємних значень у позитивну зону, що свідчитиме про початок відновлення фінансової незалежності від кредиторів.

2. Радикальне покращення ліквідності та платоспроможності.

Реалізація заходів із рекласифікації авансів (16,3 млрд грн) та рефінансування кредитів ЄБРР призведе до якісної трансформації структури балансу:

- Зростання коефіцієнта поточної ліквідності. Показник підніметься з критичних 0,51 до 1,05, що формально виведе ПАТ «АМКР» зі стану технічного дефолту.

- Покриття дефіциту оборотного капіталу. Системний розрив ліквідності у 22,7 млрд грн буде ліквідований, а підприємство отримає позитивне значення чистих оборотних коштів (близько 1,1 млрд грн).

- Зняття тиску щодо повернення боргів. Переведення авансів у довгострокову допомогу гарантує, що ці ресурси залишаться в обороті компанії до 2029–2030 років, знімаючи ризик вимоги негайного повернення коштів.

3. Мобілізація внутрішніх грошових ресурсів.

Оптимізація активів (скорочення запасів на 15% та відшкодування 50% залишку ПДВ) забезпечить прямий приплив ліквідності:

- Грошовий буфер. Компанія акумулює понад 4,5 млрд грн «живих» грошей, що збільшить частку готівки в активах у 10 разів (з 0,82% до 8,4%).

- Операційна автономія. Цих коштів достатньо для покриття виплат заробітної плати персоналу протягом 8,5 місяців або оплати критичного імпорту сировини без нових термінових запозичень.

4. Підвищення операційної ефективності (оборотність активів).

Прискорення трансформації активів дозволить значно скоротити операційний цикл:

- Швидша інкасація. Період збору дебіторської заборгованості скоротиться на 10 днів (з 41 до 31 дня).

- Ефективне управління складом. Період зберігання запасів зменшиться на 11 днів, що вивільнить капітал, раніше «заморожений» у надлишкових страхових резервах.

- Сумарний ефект. Загальне скорочення операційного циклу на 21 день дозволить швидше реагувати на ринкові зміни та логістичні виклики.

5. Посилення позицій перед зовнішніми стейкхолдерами.

- Довіра кредиторів. Оздоровлення балансу стане сильним сигналом для ЄБРР та інших фінансових інституцій щодо безумовної підтримки ПАТ «АМКР» з боку материнської групи ArcelorMittal S.A., що полегшить отримання нових пільгових кредитів.

- Підготовка до СВАМ. Фінансова стабілізація є необхідним фундаментом для відновлення інвестицій у декарбонізацію, що дозволить зберегти присутність на ринку ЄС після впровадження механізму СВАМ у 2026 році.

У разі проведення пропонованих заходів ПАТ «АМКР» трансформується з об'єкта, що перебуває під загрозою безперервності діяльності, у життєздатну структуру з позитивним капіталом, ліквідним грошовим буфером та ефективними операційними циклами, готовим до повоєнної відбудови та «зеленого» переходу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «АрселорМіттал Кривий Ріг» експортує продукцію лише в найближчі країни ЄС через вартість логістики. *GMK Center*. URL: <https://gmk.center/ua/news/arselormittal-krivij-rig-eksportuie-produkciju-lishe-v-najblizhchi-kraini-ies-cherez-vartist-logistiki> (дата звернення 15.04.2026)
2. «АрселорМіттал Кривий Ріг» повідомляє виробничі результати за 2024 рік. URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/media/news/arselormittal-kryvyy-rih-povidomliaie-vyrobnychi-rezultaty-za-2024-rik>. (дата звернення 15.04.2026)
3. Бабій О. М., Койнак В. В. Генезис теоретичних підходів до управління активами підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2023. № 3-4 (86-87). С. 149–160. DOI: [https://doi.org/10.33987/vsed.3-4\(86-87\).2023.149-160](https://doi.org/10.33987/vsed.3-4(86-87).2023.149-160).
4. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М. *Фінансовий аналіз : навч. посіб.* Київ : КНЕУ, 2015. 592 с.
5. Бланк І.О. *Управління активами*. Київ: Ніка-Центр, Ельга, 2002. 720 с.
6. Бланк І.О. *Управління фінансами підприємств*. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 79 с.
7. Брагіна О. С., Романовський В. О. Аналіз стану активів підприємства. *Економіка: реалії часу*. 2021. № 5 (57). С. 13–22. DOI: 10.15276/ETR.05.2021.2. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2021/No5/13.pdf>. (дата звернення 25.04.2026)
8. Варченко О. М., Артимонова І. В., Холоденко Н. І. Оптимізація структури капіталу як інструмент управління вартістю молокопереробних підприємств. *Економіка та управління АПК*. 2021. № 1. С. 111–124. URL:

https://econommeneg.btsau.edu.ua/sites/default/files/visnyky/economika/varchenk_o_o_artimonova_i_kholodenko_n_1-2021.pdf. (дата звернення 26.04.2026)

9. Дехтяр Н. А., Дейнека О. В., Черноус Т. М. Управління оборотними активами підприємства. *Вісник Сумського державного університету*. 2020. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/8_ukr/97.pdf. (дата звернення 02.05.2026)

10. Джерела утворення майна підприємства. URL: <https://buklib.net/books/24402/>. дата звернення 22.04.2026)

11. Донін Є. О. Політика управління оборотними активами сучасного підприємства. *Фінанси, облік, банки*. 2017. № 1 (22). С. 231–240.

12. Жук О. С. Оцінка стану та структури активів підприємства. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2016. № 3 (31). С. 16–20.

13. Зянько В. В., Ревенко В. С. Механізм управління позиковим капіталом підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2015. 4 с.

14. Камінська І. М., Дорош В. Ю., Ковальчук А. Ю. Активи підприємства: морфологічний аналіз категорії, склад та класифікація. *Економічний форум*. 2019. № 3. С. 136–143.

15. Каціман С. О., Шаманська О. І. Вдосконалення системи управління активами підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 20. С. 357–361.

16. Кірдіна О. Г. Управління оборотними активами підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. № 43. С. 133–136.

17. Лисевич С. Г. Оцінка стану активів підприємства та управління ними. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.2/206.pdf>. (дата звернення 12.05.2026)

18. Лотюк М. В. Управління активами підприємства. *Економічні студії*. 2017. № 1 (14). С. 62–66.

19. Майборода О. В., Хлопкова С. Ю. Оптимізація структури капіталу та його вплив на фінансовий потенціал підприємства. *Ефективна економіка*.

2018. № 12. DOI: 10.32702/2307-2105-2018.12.92. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>. (дата звернення 12.05.2026)

20. Макаренко Ю. П., Клименко Д. О. Формування оптимальної структури капіталу з метою забезпечення фінансової стійкості підприємства. *Економіка та держава*. 2022. № 1. С. 45–50. DOI: 10.32702/2306-6806.2022.1.45. URL: <http://www.economy.in.ua>. (дата звернення 26.04.2026)

21. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text. (дата звернення 02.04.2026)

22. Міщук Є. В., Міщенко В. В. Особливості системи управління власним капіталом підприємства та шляхи її вдосконалення. *Агросвіт*. 2015. № 24. С. 46–49.

23. Мних Є. В., Барабаш Н. С. *Фінансовий аналіз*: підручник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 536 с.

24. Олійник Т. О., Мірошниченко О. В. Основні напрями підвищення ефективності управління активами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 21. С. 73–77.

25. Офіційний сайт ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/>. (дата звернення 22.04.2026)

26. *Оцінка активів підприємства*: навчальний посібник / Ю. В. Панасовський, Б. А. Семененко, О. М. Теліженко та ін.; за заг. ред. Ю. В. Панасовського. Суми: Університетська книга, 2009. 512 с.

27. Петруня Н. В. Концептуальні підходи до визначення сутності активів підприємств. *Облік і фінанси АПК*. 2011. № 1. С. 120–124. URL: <http://magazine.faa.org.ua/konceptualni-pidhodi-do-viznachennya-sutnosti-aktiviv-pidpriemstv.html>. (дата звернення 12.04.2026)

28. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 (зі змінами та доповненнями). Редакція від 10.08.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. (дата звернення 15.04.2026)

29. Пуцентейло П., Гуменюк О. Інформаційне забезпечення аналітичної діяльності в управлінні підприємством. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019. Вип. 1-2. С. 74–82.

30. Репіна І. М. Активи підприємства: категоріальний аналіз та систематологія. *Формування ринкової економіки* : зб. наук. праць. Спец. вип.: Економіка підприємства: теорія і практика : в 2 ч. Ч. II. Київ : КНЕУ, 2008. С. 548–553. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/22404/1/548-553.pdf>. (дата звернення 12.05.2026)

31. Річна звітність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/corporate-responsibility/informatsiia-dlia-aktsioneriv-ta-steykkholderiv> (дата звернення 02.04.2026)

32. Сердюков К. Г., Андруха К. С. Управління активами та пасивами підприємства в сучасних умовах. URL: <http://dspace.khif.edu.ua/bitstream/handle/123456789/148/Управління%20активами%20та%20пасивами%20підприємства%20в%20сучасних%20умовахpdf>. (дата звернення 22.04.2026)

33. Скоробогатова В. В. Сутність категорії «активи»: аналіз наукових джерел. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2011. № 3 (21). Ч. 2. С. 338–348.

34. Слободянюк О. В., Ковтунова Н. С. Особливості управління оборотними активами підприємства. *Держава та регіони*. 2018. С. 73–78. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2018/6_2018/13.pdf. (дата звернення 02.04.2026)

35. Степаненко О. Необоротні активи підприємства, їх економічна природа та роль в діяльності суб'єкта господарювання. *Scientific Collection «InterConf+»*. 2024. № 42 (189). С. 143–156. DOI: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.02.2024.014>. (дата звернення 22.04.2026)

36. Сторожук Т. М., Малинич Н. В., Пастух Д. Л. Вплив структури капіталу на фінансову стійкість підприємства. *Економічний вісник. Серія:*

фінанси, облік, оподаткування. 2020. Вип. 5. С. 148–159. DOI: 10.33244/2617-5932.5.2020.148-159. URL:

https://journals.dpu.kyiv.ua/public/site/5_2020/16.pdf. (дата звернення 17.04.2026)

37. Сутність та завдання управління активами підприємства. URL: <https://economics.studio/finansovyy-meneditment/sutnist-zavdannya-upravlinnya-aktivami-22022.html>. (дата звернення 21.04.2026)

38. Терещенко О. О. *Фінансова діяльність суб'єктів господарювання* : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2003. 554 с.

39. Тітенко З. Удосконалення політики управління капіталом на підприємстві. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*. 2025. № 3. Том 2. С. 67–72. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-342-3\(2\)-10](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-342-3(2)-10).

40. Чемчикаленко Р. А., Майборода О. Є., Люткіна А. В. Оцінка ефективності управління активами та пасивами підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. № 11. С. 485–489.

41. Чернецька С. А. Значення аналізу активів підприємства. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92982/39-Chernetskaya.pdf?sequence=1>. (дата звернення 22.04.2026)

42. Чобіток В., Марцишин М. Формування джерел фінансування розвитку підприємницької діяльності в Україні. *Development Service Industry Management*. 2024. № 3. С. 24–34. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-7\(4](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-7(4).

43. Швець Ю. О., Скворцова А. В. Управління оборотними активами підприємств. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2015. № 13. С. 127–130.

44. Янковська В. А., Семенець А. О., Кузнецова С. О. Управління активами та пасивами підприємства. *Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції*. 2013. № 6. С. 111–114. DOI: 10.37279/2312-5330.

ДОДАТКИ

Додаток А.1

**[210000] КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
НА 31 ГРУДНЯ 2025 РОКУ
(у тисячах українських гривень)**

АКТИВИ	31 грудня 2025 року	31 грудня 2024 року
1	2	3
Непоточні активи		
Основні засоби включно з активами з права користування	30,192,788	27,127,900
Інвестиційна нерухомість	712	656
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	126,513	136,576
Загальна сума непоточних активів	30,320,013	27,265,132
Поточні активи		
Поточні запаси	14,902,754	14,868,242
Торговельна та інша поточна дебіторська заборгованість	7,964,363	8,506,621
Інші поточні нефінансові активи	292,333	558,214
Грошові кошти та їх еквіваленти	439,545	488,486
Загальна сума поточних активів	23,598,995	24,421,563
Загальна сума активів	53,919,008	51,686,695

ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	31 грудня 2025 року	31 грудня 2024 року
1	2	3
Власний капітал		
Статутний капітал	3,859,533	3,859,533
Нерозподілений прибуток	(32,927,580)	(24,039,773)
Інші резерви	26,733,656	27,487,725
Загальна сума власного капіталу, що відноситься до власників материнського підприємства	(2,334,391)	7,307,485
Частки участі, що не забезпечують контроль	(20)	(58)
Загальна сума власного капіталу	(2,334,411)	7,307,427
Непоточні зобов'язання		
Непоточне забезпечення на винагороди працівникам	2,381,487	1,751,652
Інше непоточне забезпечення	2,260,567	2,195,194
Довгострокові банківські кредити	5,071,135	3,352,891
Інші непоточні фінансові зобов'язання	193,172	169,080
Загальна сума непоточних зобов'язань	9,906,361	7,468,817
Поточні зобов'язання		
Інші поточні забезпечення	2,349	2,400
Торговельна та інша поточна кредиторська заборгованість	41,621,062	30,578,060
Поточні податкові зобов'язання, поточні	393	10
Інші поточні фінансові зобов'язання	4,616,384	6,063,258
Інші поточні нефінансові зобов'язання	106,870	266,723
Загальна сума поточних зобов'язань	46,347,058	36,910,451
Загальна сума зобов'язань	56,253,419	44,379,268
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань	53,919,008	51,686,695

Додаток А.2

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

**[310000] [420000] КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД
ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2025 РОКУ**

(у тисячах українських гривень, за виключенням даних на акцію)

Стаття	2025 рік	2024 рік
1	2	3
Дохід від звичайної діяльності	70,627,356	64,599,685
Собівартість реалізації	(75,019,159)	(68,780,274)
Валовий прибуток	(4,391,803)	(4,180,589)
Інші доходи	197,968	139,990
Витрати на збут	(47,045)	(35,567)
Адміністративні витрати	(2,611,350)	(2,292,270)
Інша витрата	(890,610)	(691,459)
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	(7,742,840)	(7,059,895)
Фінансові доходи	18,472	64,251
Фінансові витрати	(1,162,346)	(1,829,370)
Прибуток (збиток) до оподаткування	(8,886,714)	(8,825,014)
Податкові доходи (витрати)	(1,075)	(16,780)
Прибуток (збиток) від діяльності, що триває	(8,887,789)	(8,841,794)
Прибуток (збиток)	(8,887,789)	(8,841,794)
Прибуток (збиток), що відноситься до власників материнського підприємства	(8,887,807)	(8,841,812)
Прибуток (збиток), що відноситься до часток участі, що не забезпечують контролю	18	18

Додаток А.3

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

[510000] КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ
ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2025 РОКУ
(у тисячах українських гривень)

Стаття 1	За 2025 рік 2	За 2024 рік 3
Грошові потоки від (для) операційної діяльності		
Надходження від продажу товарів та надання послуг	82,904,389	79,544,950
Інші надходження грошових коштів від операційної діяльності	8,918,576	7,400,757
Виплати постачальникам за товари та послуги	(75,190,285)	(72,716,508)
Виплати працівникам та виплати від їх імені	(5,378,081)	(5,029,136)
Інші виплати грошових коштів за операційною діяльністю	(3,195,082)	(2,232,067)
Проценти сплачені	(482,585)	(532,721)
Проценти отримані	18,471	16,650
Повернення податків на прибуток (сплата)	(398)	(105,241)
Чисті грошові потоки від операційної діяльності (використані в операційній діяльності)	7,595,005	6,346,684
Грошові потоки від (для) інвестиційної діяльності		
Надходження від продажу основних засобів	2,355	12,714
Придбання основних засобів	(5,776,427)	(4,118,707)
Чисті грошові потоки від інвестиційної діяльності (використані в інвестиційній діяльності)	(5,774,072)	(4,105,993)
Грошові потоки від (для) фінансової діяльності		
Надходження від запозичень	-	793,238
Погашення запозичень	-	(739,907)
Виплати за орендними зобов'язаннями	(1,859,942)	(2,317,061)
Чисті грошові потоки від фінансової діяльності (використані у фінансовій діяльності)	(1,859,942)	(2,263,730)
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів до впливу змін валютного курсу	(39,009)	(23,039)
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти	(9,932)	(12,728)
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів	(48,941)	(35,767)
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду	488,486	524,253
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду	439,545	488,486

Додаток Б.1

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
НА 31 ГРУДНЯ 2023 РОКУ
(у тисячах українських гривень)

АКТИВИ	Примітки	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
1	2	3	4
Непоточні активи			
Основні засоби включно з активами з права користування	6	25,234,797	22,872,932
Інвестиційна нерухомість	6	681	715
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	6	96,064	105,935
Загальна сума непоточних активів		25,331,542	22,979,582
Поточні активи			
Поточні запаси	7	11,029,613	14,166,798
Торговельна та інша поточна дебіторська заборгованість	8	6,483,632	7,691,347
Поточні податкові активи, поточні	10	3,138,715	6,515,972
Інші поточні нефінансові активи		498,855	329,308
Грошові кошти та їх еквіваленти	11	524,253	954,467
Загальна сума поточних активів		21,675,068	29,657,892
Загальна сума активів		47,006,610	52,637,474

ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	Примітки	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
1	2	3	4
Власний капітал			
Статутний капітал	12	3,859,533	3,859,533
Нерозподілений прибуток		(15,197,961)	(3,321,977)
Інші резерви		27,250,555	27,660,254
Загальна сума власного капіталу, що відноситься до власників материнського підприємства		15,912,127	28,197,810
Частки участі, що не забезпечують контролю		(83)	(70)
Загальна сума власного капіталу		15,912,044	28,197,740
Непоточні зобов'язання			
Непоточне забезпечення на винагороди працівникам	14	2,192,239	1,857,538
Інше непоточне забезпечення	18	1,801,248	1,485,275
Довгострокові банківські кредити	15	2,272,107	2,475,694
Інші непоточні фінансові зобов'язання		205,383	265,115
Загальна сума непоточних зобов'язань		6,470,977	6,083,622
Поточні зобов'язання			
Інші поточні забезпечення		-	8,115
Торговельна та інша поточна кредиторська заборгованість	17	11,620,228	10,940,716
Поточні податкові зобов'язання, поточні		196,328	83,390
Інші поточні фінансові зобов'язання	20	12,000,297	6,764,244
Інші поточні нефінансові зобов'язання		806,736	559,647
Загальна сума поточних зобов'язань		24,623,589	18,356,112
Загальна сума зобов'язань		31,094,566	24,439,734
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		47,006,610	52,637,474

Додаток Б.2

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД
ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2023 РОКУ

(у тисячах українських гривень, за виключенням даних на акцію)

Стаття 1	Примітки 2	2023 рік 3	2022 рік 4
Дохід від звичайної діяльності	21	41,873,521	43,819,882
Собівартість реалізації	23	(50,404,563)	(55,284,713)
Валовий прибуток		(8,531,042)	(11,464,831)
Інші доходи	24	149,062	30,390
Витрати на збут		(34,982)	(43,192)
Адміністративні витрати	25	(1,692,208)	(1,816,676)
Інша витрата	26	(194,964)	(36,968,660)
Прибуток (збиток) від операційної діяльності		(10,304,134)	(50,262,969)
Фінансові доходи	27	48,128	25,149
Фінансові витрати	28	(1,520,669)	(1,162,887)
Прибуток (збиток) до оподаткування		(11,776,675)	(51,400,707)
Податкові доходи (витрати)	13	(99,299)	2,346,533
Прибуток (збиток) від діяльності, що триває		(11,875,974)	(49,054,174)
Прибуток (збиток)		(11,875,974)	(49,054,174)
Прибуток (збиток), що відноситься до власників материнського підприємства		(11,875,984)	(49,054,070)
Прибуток (збиток), що відноситься до часток участі, що не забезпечують контролю		10	(104)

Додаток Б.3

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ
ЗА РІК, ЯКИЙ ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2023 РОКУ
(у тисячах українських гривень)

Стаття 1	Примітки 2	За 2023 рік 3	За 2022 рік 4
Грошові потоки від (для) операційної діяльності			
Надходження від продажу товарів та надання послуг		46,681,105	63,534,133
Інші надходження грошових коштів від операційної діяльності	29	7,197,052	5,548,754
Виплати постачальникам за товари та послуги		(45,644,486)	(55,686,336)
Виплати працівникам та виплати від їх імені		(3,295,344)	(4,090,904)
Інші виплати грошових коштів за операційною діяльністю	30	(2,979,529)	(6,374,154)
Проценти сплачені		(275,805)	(78,943)
Проценти отримані		48,128	25,149
Повернення податків на прибуток (сплата)		(11,649)	(261,282)
Чисті грошові потоки від операційної діяльності (використані в операційній діяльності)		1,719,472	2,616,417
Грошові потоки від (для) інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу основних засобів		15,109	3,707
Придбання основних засобів		(4,087,584)	(2,367,453)
Чисті грошові потоки від інвестиційної діяльності (використані в інвестиційній діяльності)		(4,072,475)	(2,363,746)
Грошові потоки від (для) фінансової діяльності			
Надходження від запозичень	15	3,981,233	1,817,459
Погашення запозичень	15	(660,962)	(1,524,911)
Виплати за орендними зобов'язаннями	16	(1,609,064)	(1,289,260)
Чисті грошові потоки від фінансової діяльності (використані у фінансовій діяльності)		1,711,207	(996,712)
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів до впливу змін валютного курсу		(641,796)	(744,041)
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти		211,582	323,261
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		(430,214)	(420,780)
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду		954,467	1,375,247
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду		524,253	954,467

Від імені керівництва Групи:

Мауро Лонгобардо,
Генеральний директор
РАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

Павло Задорожний,
В.о. фінансового директора – головного бухгалтера
РАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

ЗГОДА здобувача освіти Державного університету економіки і технологій
про перевірку кваліфікаційної роботи на прояви академічного плагіату
та розміщення в Репозитарії ДУЕТ

Я, **Біленко Захар Вікторович**, підтримую політику Державного університету економіки і технологій з академічної доброчесності і відкритого доступу. Стверджую, що кваліфікаційна бакалаврська робота **«Аналіз активів та пасивів підприємства»** виконана самостійно та не містить академічного плагіату. Я не надавав і не одержував недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій ознайомлений. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення норм академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Також я поінформований, що відповідно до пункту 5.8 «Положення про Репозитарій (електронну базу даних) Державного університету економіки і технологій» згадана робота буде розміщена в Електронному архіві Університету (Репозитарії ДУЕТ) та ознайомлений з умовами такого розміщення.

(підпис)

Захар Біленко
(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

10.06.2026

(дата)